

Larvik
kommune

Eierskapsmelding 2021-2024

Innholdsfortegnelse

1. FORMÅLET MED EIERSKAPSMELDINGA	3
2. NØKKELTALL – LARVIK KOMMUNES EIERSKAP	4
3. PRINSIPPER FOR EIERSTYRING I LARVIK KOMMUNE	6
3.1 Sammenfatning av prinsippene.....	6
3.2 Prinsipper for kommunen som eier.....	7
3.3 Prinsipper for virksomheten	10
4. EIERSKAPSFORVALTNINGEN I PRAKSIS	15
4.1 Forskjellen mellom eierstyring og selskapsstyring	15
4.2 Roller og kontakt mellom aktørene.....	15
4.3 Mål og rapportering.....	19
4.4 Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon	20
4.5 Forholdet til forvaltningsloven, offentlighetsloven, anskaffelsesregelverket og statsstøtteregeverket.....	21
5. KJENNETEGN VED DE ULIKE ORGANISASJONSFORMENE	23
5.1 Innledning	23
5.2 Aksjeselskap (AS)	23
5.3 Interkommunale selskap (IKS)	24
5.4 Samvirkeforetak (SA)	25
5.5 Interkommunale samarbeid	25
5.6 Kommunale foretak (KF).....	26
6. OVERSIKT OVER KOMMUNENS EIERINTERESSER – PRESENTASJON AV VIRKSOMHETENE OG KOMMUNENS FORMÅL	27
6.1 Oversikt over kommunens eierinteresser	27
6.2 Godtgjørelse til daglig leder, styreleder og styremedlemmer	27
6.3 Presentasjon av virksomhetene	29

1. Formålet med eierskapsmeldinga

Larvik kommunes eierskap er knyttet til 17 virksomheter organisert som aksjeselskap (AS), interkommunale selskap (IKS), samvirkeforetak (SA), kommunale oppgavefellesskap (KO) og kommunale foretak (KF). Disse virksomhetene utfører viktige oppgaver og forvalter store verdier på vegne av fellesskapet.

Kommunen har stor frihet til å organisere tjenester slik den finner det hensiktsmessig, og det kan være ulike grunner til at Larvik har valgt å organisere deler av kommunens virksomhet i ulike organisasjonsformer. Som eksempler på begrunnelse kan nevnes økt krav til effektiv drift og større volum, behov for samarbeid over kommunegrensene, tjenestekvalitet, behov for større fagmiljø eller endringer i rammeverket for tjenestekområdet.

Ved etablering av selskap og foretak, blir betingelsene for styring og kontroll endret. Kommunestyret får en eierrolle, som skiller seg fra de andre folkevalgt-rollene. Styring av virksomheten må skje gjennom eierorganet, som er generalforsamlingen (AS), representantskapet (IKS) eller årsmøter (SA).

Eierskapsmeldinga skal gi politikerne en oversikt og bevissthet rundt kommunens eierrolle slik at man sikrer en god demokratisk kontroll over eierinteressene. Videre skal Eierskapsmeldinga gi føringer for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap og skal bidra til at kommunen framstår som en tydelig og forutsigbar eier. I Eierskapsmeldinga blir det stilt enkelte krav til hvilken informasjon virksomhetene årlig skal rapportere til kommunen som eier, slik at kommunen kan kontrollere at prinsippene blir praktisert.

Eierskapsmeldinga gjelder alle virksomheter kommunen har eierskap i, både aksjeselskap, interkommunale selskap, interkommunale samarbeid, samvirkeforetak og kommunale foretak. I Eierskapsmeldinga blir «virksomhet» brukt som en samlebetegnelse på disse organisasjonene. Stiftelser blir ikke nærmere omtalt, siden stiftelser er selvstendige og ikke kan underlegges noen form for eierstyring.¹

Det er et lovfestet krav at kommunestyret skal vedta eierskapsmelding minst én gang hver valgperiode.² Kommuneloven krever at eierskapsmeldinga minst skal inneholde

- Kommunens **prinsipper for eierstyring**
- **Oversikt** over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- Kommunens **formål** med sine eierinteresser

I tillegg til disse punktene, vil Eierskapsmeldinga innledningsvis gi en oversikt over nøkkeltall for Larvik kommunes eierskap, omtalt i punkt 2. Kommunens prinsipper for eierstyring blir trukket opp i punkt 3, etterfulgt av en beskrivelse av *hvordan* eierskapspolitikken blir forvaltet i praksis i punkt 4. Kjennetegn ved de ulike organisasjonsformene er behandlet i punkt 5. Dersom leseren ikke har inngående kunnskap om

---

¹ Avgrensningen er i tråd med forarbeidene til kommuneloven, jf. Prop. 46 L (2017-2018) kap. 26.1.4.

² Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018 nr. 83 (kommuneloven) § 26-1.

organisasjonsformene, anbefales først en gjennomgang av dette punktet. Avslutningsvis i punkt 6 følger en presentasjon av virksomhetene som Larvik kommune har eierinteresser i. Her gis også en beskrivelse av Larvik kommunes *formål* med sine eierinteresser i den enkelte virksomhet. Ved utarbeidelse av Eierskapsmeldinga, er KS-rapporten «Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll» (2020) tatt i betraktning.³

Larvik kommunes eierstyring inngår som del av kommunens styringssystem. Kommunen vil tilstrebe at oppfølgingen av virksomhetene skal inngå som en naturlig del av kommunens årshjulprosesser.

2. Nøkkeltall – Larvik kommunes eierskap

Larvik kommune har eierinteresser i 17 virksomheter som er organisert som enten aksjeselskap (AS), interkommunalt selskap (IKS), kommunalt foretak (KF), samvirkeforetak (SA) eller kommunalt oppgavefellesskap (KO). Av disse er åtte interkommunale selskap, fem aksjeselskap, to kommunale foretak, ett samvirkeforetak og ett kommunalt oppgavefellesskap. Larvik kommunes eierandeler varierer fra virksomhet til virksomhet, avhengig av blant annet virksomhetens formål og antall øvrige eierkommuner.

Foto: Larvik Havn KF

---

³ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

Virksomhet	Eierandel
Aksjeselskap (AS)	
Greve Biogass AS	9,3 %
iFokus Holding AS ⁴	100,0 %
Global Learning AS	14,29%
Larvik By AS	2,06 %
Vestfold Avfall og Ressurs AS	21,6 %
Interkommunalt selskap (IKS)	
Gea Norvegica Geopark IKS	8,3 %
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS	6,2 %
Larvik Arena IKS	50,0 %
Sør-Øst 110 IKS	6,9 %
Vestfold og Telemark revisjon IKS ⁵	7,16 %
Vestfold Krematorium IKS	25,0 %
Vestfoldmuseene IKS	16,0 %
Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS ⁶	4,5 %
Kommunalt Foretak (KF)	
Larvik Havn KF	100,0 %
Larvik kulturhus Bølgen KF	100,0 %
Samvirkeforetak (SA)	
Biblioteksentralen SA	< 1 %

I tillegg har Larvik kommune også ett kommunalt oppgavefelleskap («Start kommunalt oppgavefelleskap»⁷).

Totalt⁸ sysselsette disse virksomhetene 395 årsverk i 2019, hvor iFokus Holding AS var den største arbeidsgiveren. Dette var en marginal økning fra foregående år, men en økning på 66 årsverk siden 2017. På snitt ansatte virksomhetene 30 årsverk i 2019.

I henhold til tall rapportert fra virksomhetene selv, så betalte Larvik kommune 22,3 mill kr i tilskudd til disse virksomhetene i 2019.⁹ Dette var en økning på 1,8 mill kr (8,6 %) fra foregående år og en økning på 3,8 mill

⁴ iFokus Holding AS eier datterselskapene iFokus AS og iVekst AS 100 %, samt 85,71 % av Global Learning AS.

⁵ Vestfold og Telemark revisjon IKS er nystiftet og etablert pr 1.1.2020 ved at tidligere Telemark kommunerevisjon IKS (som Larvik kommune var eier i med en andel på 16,6 %) og Vestfold kommunerevisjon som reviderte de øvrige Vestfold kommunene og fylkeskommunen overførte alle ansatte og alle oppdrag til det nystiftede selskapet.

⁶ Larvik kommune har tidligere hatt et interkommunalt samarbeid gjennom Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat («VIKS»). Kommunereformen har fått konsekvenser for VIKS, som ble avsluttet 1.1.2020 med inntreden i et nytt selskap som ble opprettet samme dato og hvor Larvik kommune nå er medeier: Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS («VETAKS»).

⁷ Tidligere «Start i Vestfold».

⁸ I kommentarene hvor virksomhetene er gitt en samlet presentasjon, er Biblioteksentralen SA holdt utenfor ettersom regnskapstallene er forholdsvis store i forhold til gjennomsnittet i de andre virksomhetene, og som følge av at Larvik kommune utøver en svært liten kontroll over foretaket (liten eierandel).

⁹ Tilskudd til Larvik kulturhus Bølgen KF inkluderer også tilskudd til investeringer på 2,5 mill kr årlig.

kr (20,7 %) siden 2017. Til sammenligning var veksten i kommunal deflator ca 3 % årlig i 2018 og 2019. Samlet sett økte tilskuddene til disse selskapene 4,2 ganger hurtigere enn de samlede driftsutgiftene til Larvik kommune.

Virksomhetene hadde en samlet omsetning på 788 mill kr i 2019, et driftsresultat på over 70 mill kr og et årsresultat på 64 mill. kr. Totalt forvaltet de eiendeler på godt over 1,5 mrd kr med en egenkapital på over 602 mill kr. Både omsetning og årsresultat har økt betydelig de siste to årene. For å sette dette i perspektiv var inntektene og eiendelene til disse virksomhetene i størrelsesorden 21 % og 14 % av inntektene og eiendelene til Larvik kommune i 2019. Det er med andre ord betydelige beløp Larvik kommune er med å forvalte via disse virksomhetene.

Tall i hele kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Gj.sn. årlig endring
Omsetning	624 007 091	697 150 100	787 611 309	12 %
Driftsresultat	51 783 755	15 732 286	70 274 591	16 %
Årsresultat	42 399 988	4 240 944	64 035 557	23 %
Eiendeler	1 511 270 874	1 507 302 131	1 566 226 428	2 %
Egenkapital	521 255 890	529 395 998	602 582 548	8 %

Tallene i tabellen ovenfor viser også at virksomhetene samlet sett har vokst hurtig de siste to årene. Omsetningen har økt med nesten 164 mill kr siden 2017, som tilsvarer en årlig vekst på rundt 12 %. Veksten ble drevet hovedsakelig av Greve Biogass AS, iFokus Holding AS, Sør-Øst 110 IKS og Vestfold Avfall og Ressurs AS. Virksomhetene sett under ett har også blitt mer solide de siste to årene, da egenkapitalen har økt.

3. Prinsipper for eierstyring i Larvik kommune

3.1 Sammenfatning av prinsippene

Larvik kommunes eierskapspolitikk kan nedfelles i noen overordnede prinsipper for eierstyring, som kan oppsummeres i totalt 11 punkter. Prinsippene skal bidra til at utøvelsen av Larvik kommunes eierskap blir forutsigbart, strategisk og langsiktig, og gjelder uavhengig organisasjonsform. Disse ligger med andre ord til grunn for alle virksomheter kommunen har eierinteresser i.

Prinsippene for eierstyringen er delt i to: Krav kommunen stiller til seg selv som eier (prinsipp 1 til 4 i punkt 3.2) og krav til virksomhetene (prinsipp 5 til 11 i punkt 3.3). Inndelingen er gjort for å systematisere prinsippene. Skillet er imidlertid ikke absolutt, og enkelte prinsipper gjelder både for kommunen og virksomhetene.

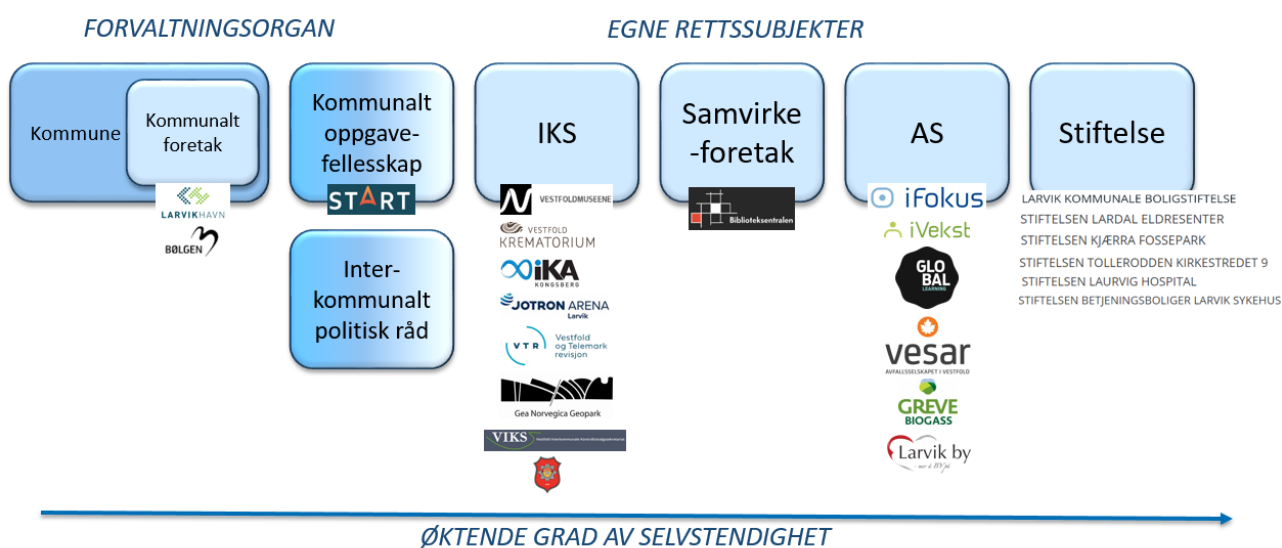
En oppsummering av prinsippene gis innledningsvis:

1. Valg av **organisasjonsform** skal tilpasses formål og behov
2. Det skal være **åpenhet** rundt Larvik kommunes eierskap
3. Kommunens **eierstyring** skal utøves gjennom eierorganene
4. Kommunen fastsetter langsiktige **mål** for virksomhetene, som styret er ansvarlig for å realisere
5. Virksomheten skal sikre god **informasjonsflyt** til eierne
6. Virksomheten skal sørge for effektiv **organisering og ressursforvaltning**
7. Virksomheten skal opptre som **ansvarlig samfunnsaktør** i samsvar med kommunens/FNs bærekraftsmål
8. **Styresammensettingen** skal baseres på kriterier for kompetanse, kapasitet og mangfold
9. **Godtgjørelse** til styret og daglig leder skal være forholdsmessig
10. Styret skal ha en **aktiv rolle** knyttet til rapportering og oppfølging
11. Styret skal sørge for god **internkontroll og risikostyring**

3.2 Prinsipper for kommunen som eier

1. Valg av organisasjonsform skal tilpasses formål og behov

I forkant av en selskaps- eller foretaksetablering, er det behov for å analysere hvilken organisasjonsform som er mest hensiktsmessig. Det ligger til kommunestyret å vurdere om det skal være en tradisjonell etatsorganisering, eller om det er ønskelig å plassere virksomheten i et kommunalt foretak (KF), interkommunale samarbeid, interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS), samvirkeforetak (SA) eller stiftelse. Avveiningen må gjøres konkret. Noen av disse organisasjonsformene anses som forvaltningsorganer, mens andre er egne rettssubjekter. De ulike organisasjonsformenes grad av selvstendighet er illustrert i figuren under.

Figur 3.2. – Organisasjonsformenes økende grad av selvstendighet – inklusiv Larvik kommunes eierskap.

Ved valg av organisasjonsform, er det nødvendig å gjøre en helhetlig gjennomgang og avveining av ulike hensyn.¹⁰ Det må tas i betraktning at det vil være ulik politisk styring ved forskjellige organisasjonsmodeller, der virksomhetenes økende grad av selvstendighet, reduserer *direkte* politisk styring. Det betyr at når virksomhet blir lagt ut i selskaper, vil de folkevalgte få en annen styringsrolle enn når virksomheten ligger i egen kommune. Et annet sentralt forhold er hvilket ansvar kommunen er villig til å påta seg. Avveiningen må gjøres i den enkelte sak

Larvik kommune bør kun ha eierandeler i selskaper når slikt eierskap er den beste løsningen for å ivareta ulike behov som kommunen har. Kommunens eierskap og eierandeler i virksomheter bør ikke være større enn det som er nødvendig ut fra begrunnelsen og formålet med eierskapet.

Kommuneloven fastslår at Eierskapsmeldinga skal forankre kommunens formål med eierskapet i de ulike virksomhetene, behandlet i punkt 6.3. En tilsvarende analyse av formålet skal også gjøres *før* kommunen oppretter et selskap/foretak. Formålet forankres i kommunestyrets vedtak.

Kommunen skal jevnlig vurdere om formålet med det enkelte eierskapet er forstått og står seg. I tilfeller der kommunens begrunnelse for eierskapet har falt bort, bør kommunen revurdere sitt eierskap helt eller delvis gjennom salg eller avvikling. I tillegg bør kommunen, sammen med styret, vurdere om virksomheten til enhver tid har en hensiktsmessig organisasjonsform. Dersom det blir aktuelt å omdanne etablerte virksomheter til nye organisasjonsformer, eller tilbakeføre virksomhet til kommunen som rettssubjekt, skal det gjennomføres en tilsvarende analyse som beskrevet over.

2. Det skal være åpenhet rundt Larvik kommunes eierskap

Gjennom kommunens eierskap i ulike selskap og foretak, forvalter Larvik store verdier på vegne av fellesskapet. Det er viktig at det er åpenhet knyttet til eierskapet, slik at innbyggerne, medeiere og andre kan se hvordan kommunen håndterer eierskapet. Åpenhet skaper forutsigbarhet og ivaretar demokratiske hensyn. Det er i hovedsak offentlighetsloven og kommuneloven som vil være styrende for hvordan kommunen og kommunale selskap praktiserer åpenhet og innsyn. Eierskapsmeldinga skal også bidra til åpenhet knyttet til eierskapet og gi en forklaring på *hvorfor* kommunen er eier, *hva* kommunen eier, *begrunnelsen/formålet* med eierskapet og *hvordan* kommunen utøver eierskapet.

Samtidig som kommunen skal praktisere åpenhet, skal den være en profesjonell og ansvarlig eier. Kommunen må kunne ha en fortrolig dialog med selskapene for å kunne forvalte eierskapet godt. Det kan innebære at dokumenter må unntas offentlighet når disse er forretningssensitive eller bør unntas av andre grunner.

---

¹⁰ Her må det blant annet tas i betraktning hva som er virksomhetens formål, styringsstrukturen i de ulike organisasjonsformene, kommunens eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensyn til innsyn, markedsforhold og aktuelt lovverk.

3. Kommunens eierstyring skal utøves gjennom eierorganene

Kommunen skal fremme sine eierinteresser i eierorganet, som er det øverste organet i virksomheten. Det vil si på generalforsamling (AS), i representantskapet (IKS) eller på årsmøter (SA). Alle møter i eierorganet skal som utgangspunkt bli presentert og behandlet politisk i forkant av møtene. Kommunestyret i Larvik har delegert denne oppgaven til formannskapet, med unntak av saker der det er lovpålagt at kommunestyret fatter vedtak.

Kommunestyret utøver indirekte styring av virksomheten ved å oppnevne kommunens representant til eierorganet. Det følger av delegeringsreglementet i Larvik at det er ordfører eller varaordfører som representerer kommunen på disse møtene, og som handler innenfor de rammene som kommunestyret/formannskapet har trukket opp. På den måten vil kommunens stemmeavgivning i eierorganet gjenspeile det politiske flertallet i Larvik. Dersom det ikke foreligger konkrete instruksjoner eller signaler fra kommunestyret/formannskapet, skal kommunens representant avgi stemme innenfor loven, vedtekter/selskapsavtale og alminnelige krav til lojalitet mot virksomheten og Larvik kommune.

For kommunale foretak er det kommunestyret som utgjør eierorganet.

4. Kommunen fastsetter langsiktige mål for virksomhetene

Det er kommunen som eier som skal definere mål for virksomheten og stille krav til hva virksomheten skal levere. Larvik kommunes mål og strategier for virksomhetene skal komme til uttrykk gjennom godkjente vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler og strategidokumenter (etter politisk behandling). Disse generelle styringsdokumentene bør kommunestyret revidere jevnlig, for å påse at disse er hensiktsmessige og i tråd med gjeldende mål. Videre skal kommunens mål komme til uttrykk på generalforsamling eller representantskapsmøte.

I tillegg kan kommunes mål komme til uttrykk gjennom eventuelle avkastningskrav, krav til effektivitet og utbytteforventninger. Slike krav vil også bidra til at kommunen sikrer at virksomheten har en forsvarlig kapitalstruktur/egenkapital tilpasset deres situasjon og kommunens formål med eierskapet.

For virksomheter som opererer i et marked, bør kommunen stille konkrete utbytte- og avkastningsmål. For disse virksomhetene forventer Larvik kommune avkastning på investert kapital, på lik linje som en privat eier. Ved utforming av utbytttemåle må kommunen sikre en god balanse mellom forventet utbytte og tilbakeholdt overskudd.

I mange av eierposisjonene til Larvik kommune, ligger det imidlertid til grunn andre mål enn forventninger om økonomisk avkastning. Her skal andre definerte mål framheves, hvor avkastningsforventninger eksempelvis kan bli erstattet av ideelle formål eller kvaliteten på konkrete tjenester. Kommunen vil ikke fastsette avkastningskrav for selskaper som baserer virksomheten på tilskudd fra eierne. Det vil likevel stilles resultatkrav, herunder krav til effektiv drift.

Det er styret som er ansvarlig for å realisere målene som eier trekker opp. Når kommunen har framsatt sine målsettinger, må virksomheten få mulighet og frihet til å realisere målene.

3.3 Prinsipper for virksomheten

5. Virksomheten skal sikre god informasjonsflyt til eierne

Styret og daglig leder skal sørge for god informasjonsflyt til eierne, slik at kommunen får tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker. Det er derfor viktig at kommunen får nødvendig informasjon så tidlig som mulig.

Saker til behandling i eierorganet (generalforsamling/representantskapet/årsmøtet) skal i tråd med prinsipp 3 først behandles i formannskapet. For å sikre tid til denne demokratiske forankringen, bør bestemmelser om innkallingsfrist til eierorganet tas inn i vedtektene eller selskapsavtalen. Innkalling og saksdokumenter til generalforsamling og årsmøte skal som hovedregel sendes *minst* fire uker før møtet. For interkommunale selskap skal innkalling og saksdokumenter sendes med minst fire ukers varsel.¹¹ Dokumentene sendes valgte representant (ordfører/varaordfører) og postmottak i Larvik kommune.

Virksomheten skal også oversende annen informasjon som er av betydning for kommunen som eier, herunder innkalling og protokoller fra styremøter hvor vesentlige saker er til behandling. Dokumentene sendes postmottak i Larvik kommune.

Innholdsmessig skal saksdokumentene fra virksomheten være relevant, tydelig og korrekt, slik at kommunen mottar tilstrekkelig informasjon for å ta saken til behandling.

Virksomheten skal for øvrig legge til rette for god og regelmessig dialog med eier. Som utgangspunkt skal det holdes jevnlig uformelle eiermøter, se også punkt 4.2.7.

6. Virksomheten skal sørge for effektiv organisering og ressursforvaltning

Kommunen forventer at virksomheten har en effektiv organisasjons- og beslutningsstruktur, med evne til å gjennomføre omstillinger ved behov. Det inngår i styrets oppgave å vurdere om virksomheten er forsvarlig og hensiktsmessig organisert og om ressursene blir brukt på en god måte.

Virksomheter som utfører forvaltningsoppgaver skjermet fra konkurranse, samtidig som de driver virksomhet i konkurranse med andre, bør skille disse. På enkelte områder er et slikt skille lovpålagt. Den konkurranseutsatte virksomheten skal som utgangspunkt stå økonomisk på egne bein, og må ikke bli subsidiert av offentlige midler gjennom eksempelvis rimelig husleie, lån av utstyr mv.

---

¹¹ Jf. IKS-loven (Lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999 nr. 6) § 8.

7. Virksomheten skal opptre som ansvarlig samfunnsaktør i samsvar med kommunens/FNs bærekraftsmål

Larvik kommune forventer at virksomheten forvalter fellesskapets verdier på en god måte og er bevisst sitt samfunnsansvar. Bedrifter har en viktig samfunnsrolle og påvirker samfunnsutviklingen og nærmiljøet sitt. Dette skal reflekteres i både styring og ledelse.

Larvik kommune forventer at virksomheten utarbeider og nedfeller holdninger til blant annet etikk, antikorupsjon, klima og miljø, likestilling, habilitetskonflikter mv. Virksomheten bør også sørge for å melde seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon. Enkelte av disse områdene er utdypet under.

Prinsippet om at virksomheten skal opptre som ansvarlige samfunnsaktører, skal bidra til at Larvik kommune når sitt hovedmål i Kommuneplanens samfunnsdel om «*et bærekraftig samfunn med fokus på sosial, økonomisk og miljømessig utvikling i samsvar med FNs bærekraftsmål*». Kommunen forventer også at virksomheten fremmer Larvik kommunes mål og ambisjoner i kommuneplanens samfunnsdel, Klima- og energiplanens handlingsprogram og andre styrende dokumenter.¹²

Styret skal sørge for at samfunnsansvaret er innarbeidet som en integrert og dokumentert del av virksomheten. Styrets arbeid med samfunnsansvar må vurderes og avstemmes opp mot virksomhetens størrelse og kompleksitet.

Et anstendig arbeidsliv med plass til alle

Larvik kommune forventer at virksomheten arbeider for et anstendig arbeidsliv. Virksomheten skal prioritere kampen mot sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og svart økonomi. Det bør stilles krav til fast ansettelser, bruk av faglærte håndverkere, lærlinger, færre ledd med underleverandører og andre krav om åpenhet og innsyn.

Kommunen ønsker at virksomheten på selvstendig grunnlag, og i sitt krav til leverandører, skal bidra til å begrense utenforskapet i Larvik. Kommunen har et mål om full sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn innen 2030, med lik lønn for likt arbeid. Videre har kommunen et mål om å redusere andelen unge som verken er i arbeid, under utdanning eller opplæring.

Klima og miljø

Kommunalt eide virksomheter er en del av kommunens virkemiddelapparat for å nå kommunens målsettinger innen klima og miljø, slik de er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen har fire overordnede klima- og energimål som tar sikte på å redusere klimagassutslipp fra Larvik-samfunnet og som skal forberede samfunnet på kommende klimaendringer. Målene er vedtatt i Klima- og energiplanens handlingsprogram. For å nå både lokale, nasjonale og internasjonale mål om reduserte klimagassutslipp, må det offentlige og næringslivet samarbeide om nødvendige tiltak.

---

¹² Jf. blant annet kommunens tiltak i Klima- og energiplanen om at «*Larvik kommune tilkjennegir sine forventninger til drift av kommunens eierskap, i tråd med mål og ambisjoner i denne temaplanen.*»

Larvik kommune forventer at virksomheten etablerer klima- og miljømålsettinger i tråd med nasjonale og kommunale mål, herunder beskriver og dokumenterer relevante tiltak i sin oppfølging. Klima og miljø skal omtales i virksomhetens rapportering til kommunen. For virksomheter der kommunen er majoritetseier, skal det bli kartlagt og synliggjort hvordan målsettinger og tiltak er forankret i FNs bærekraftsmål som Larvik kommune har utpekt i Klima- og energiplanen.¹³

Etikk

Kommunale virksomheter forvalter fellesskapets ressurser, og forvaltningen må skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger av rett og galt. KS har utarbeidet anbefalinger for etikkarbeidet med gode eksempler på retningslinjer, veiledere, håndbok mv.¹⁴

Larvik kommune forventer at styret har utarbeidet etiske retningslinjer som blir forankret i virksomheten og som jevnlig revideres. Det er styrets ansvar å sørge for at virksomhetens etiske retningslinjer blir fulgt opp. Som del av de etiske retningslinjene, skal det etableres et antikorrupsjonsprogram.

8. Styresammensettingen skal baseres på kriterier for kompetanse, kapasitet og mangfold

Sammensettingen av styret skal være tilpasset virksomhetens behov. Det innebærer at styremedlemmene må ha nødvendig kompetanse til å kunne realisere eiers målsettinger. For å kunne oppnå en god styresammensetting, må det enkelte styremedlemmets kompetanse og personlige egnethet vurderes særskilt, samtidig som styrets totale sammensetting må tas i betraktning.

Valg av styret bør skje etter forslag fra en valgkomité, som vil sikre gjennomtenkte prosesser ved valg av kandidater. Ordningen med valgkomité bør vedtektsfestes eller framgå av selskapsavtalen. Det er valgkomitéen, på oppdrag fra eierorganet, som foresår kandidater til styret. Valgkomitéens innstilling skal følge innkallingen til generalforsamling/representantskapsmøte/årsmøtet, slik at innstillingen blir gjenstand for politisk behandling i formannskapet forut for møtet. Forslaget bør synliggjøre hvilke utfordringer virksomheten står overfor og hvilke kriterier for styresammensetting valgkomitéen har vektlagt.

Styrets kompetansebehov skal vurderes opp mot virksomhetens formålsparagraf, langsiktige strategier, den enkelte kandidats kapasitet og mangfoldet ved sammensettingen. Det skal tilstrebes at styret har en balansert kjønnsrepresentasjon. Styret bør ha forskjellig og supplerende kompetanse, blant annet innen økonomi, organisasjon, bransjekunnskap og om markedet virksomheten operer i. Der styret har vararepresentanter, bør ordningen med numerisk vara benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse.

Styret bør årlig vurdere egen kompetanse. I evalueringen bør styrets sammensetting, kompetanse og fungering inngå. Evalueringen bør ses opp mot eiers mål med virksomheten.

---

¹³ Kommunens utpekte bærekraftsmål er mål 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn, mål 13 – Stoppe klimaendringene og mål 17 – Samarbeid for å nå målene.

¹⁴ <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/>

For å unngå rolleblanding og dobbeltroller, skal verken ordfører eller kommunedirektør sitte i styrene. Videre bør ikke styremedlemmer i morselskap sitte som styremedlem i datterselskap. Hensynet til dobbeltroller tilsier også at sittende styremedlemmer ikke bør påta seg særskilte oppgaver for selskapet/foretaket, i tillegg til styrevervet.

Virksomheten bør gi styremedlemmer ekstern styreopplæring ved behov, og nye styremedlemmer må til en hver tid sikres opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling. Styremedlemmene bør registreres i KS styrevervregister, som den enkelte virksomhet må vedta å slutte seg til. Endelig bør virksomheten vurdere om det er behov for styreforsikring for styremedlemmene.

9. Godtgjørelse til styret og daglig leder skal være forholdsmessig

Det er eierorganet (generalforsamling for AS/representantskapet for IKS/kommunestyret for KF) som fastsetter styrehonorar. Styrets godtgjørelse bør være på et moderat nivå, men samtidig framstå som rimelig ut ifra styrets ansvar, kompetanse, forventet tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Styreleders godtgjørelse bør generelt ligge høyere enn godtgjørelsen til alminnelige styremedlemmer. Størrelsen på styregodtgjørelsene må vurderes i det enkelte tilfellet.

Det er styret som vedtar daglig leders lønn. Kommunen forventer at styret utviser moderasjon ved fastsetting av lønn til ledende ansatte. Ved lønnsregulering bør man ta utgangspunkt i den alminnelige lønnsutvikling blant befolkningen.

10. Styret skal ha en aktiv rolle knyttet til rapportering og oppfølging

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av virksomheten, og Larvik kommune forventer at styret tar en aktiv rolle overfor eierne og den daglige ledelsen i dette arbeidet.

Styret skal sikre tilfredsstillende rapportering til eierne. Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert og korrekt informasjon om virksomheten, organiseringen og resultatene. En slik rapportering danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging.

Styret bør videre sørge for rutiner og retningslinjer for å sikre god oppfølging og selskapsledelse. Rutinene må tilpasses den enkelte virksomhet, men kan blant annet omfatte fastsettelse av styreinstruks/instruks for daglig leder, opplæring av styremedlemmer, etiske retningslinjer, fastsettelse av strategi- og handlingsplaner mv. Kommunen forventer at styret fastsetter en årlig plan for sitt arbeid, med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring.

Styret er som kjent ansvarlig for å realisere målene. Styret skal så langt det er hensiktsmessig legge fram en langsiktig strategiplan for virksomheten, minimum hvert fjerde år. Styret skal sørge for at strategiplanen blir forankret hos kommunen som eier. Dette innebærer at styret må sørge for at eier får informasjon om

strategiplanen i god tid før denne skal opp til behandling, slik at de langsiktige strategiene blir gjenstand for politisk behandling. Eiermøter kan i den sammenheng benyttes dersom det er behov for uformell informasjonsutveksling, forventningsavklaringer mv. I tillegg bør styret vurdere å utarbeide årlige handlingsplaner, for å vurdere om målene i strategiplanen nås.

Styrets rapportering og oppfølging skal være i tråd med lovkrav, kommunens fastsatte mål og kommunens forventninger i Eierskapsmeldinga, se også «Mål og rapportering» i punkt 4.2.7. På denne måten får eierne en jevnlig orientering om virksomhetens utvikling.

11. Styret skal sørge for god internkontroll og risikostyring

Styret skal føre tilsyn med virksomheten. Det innebærer at styret skal sørge for at virksomheten har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring som er tilpasset virksomheten.

Styret skal foreta en årlig gjennomgang av virksomhetens viktigste risikoområder. Risikostyring skal være med på å identifisere og håndtere ulike typer risiko. Internkontrollen skal blant annet bidra til en målrettet og kostnadseffektiv drift, sikre kvaliteten på virksomhetens rapportering, sikre at virksomheten blir forvaltet i tråd med eierens vedtak og intensjoner, forhindre korrupsjon, sikre retninglinjer for etikk og samfunnsansvar, samt sikre at virksomheten opererer i samsvar med relevant regelverk. Spørsmålet om virksomheten er omfattet av forvaltningsloven, offentlighetsloven og anskaffelsesregelverket, kort omtalt i punkt 4.5, må styret sørge for å avklare i sin internkontroll.

Gjennom internkontroll og risikostyring, skal styret ivareta en uavhengig kontrollfunksjon på vegne av eierne.

4. Eierskapsforvaltningen i praksis

4.1 Forskjellen mellom eierstyring og selskapsstyring

Selskapsretten bygger på et prinsipp hvor eier har en tilbaktrukket rolle, og driften og ledelsen av virksomheten er overlatt til et styre man har tillitt til. De folkevalgte må derfor være bevisst rollefordelingen mellom eier på den ene siden og virksomhetens ledelse bestående av styret og daglig leder på den andre.

Med begrepet **eierstyring** menes den styring kommunen har med sine virksomheter, og den måten kommunen forvalter sitt eierskap på. Eiers sterkeste påvirkning er å definere virksomhetens *formål* og stille krav til hva virksomheten skal levere. Rammene for formålet er nedfelt i vedektene eller selskapsavtalen, samt i generalforsamling eller representantskap. Eierstyringen kommer også til uttrykk ved valg av styre i virksomheten. I tillegg kan eier drive aktiv eierstyring gjennom eieravtaler og instruksjer.

Selskapsstyring gjelder styring av selve virksomheten og hører under styret og daglig leder. Oppgaven til virksomhetens styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive foretaket innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eier. Denne ytre rammen består av eierstrategi, eierskapsmelding, vedtekter/selskapsavtale og vedtak på generalforsamlingen/representantskapet. Daglig leder og styret er på denne måten ansvarlig for den daglige driften av selskapet uten *direkte* inngripen fra eierne.

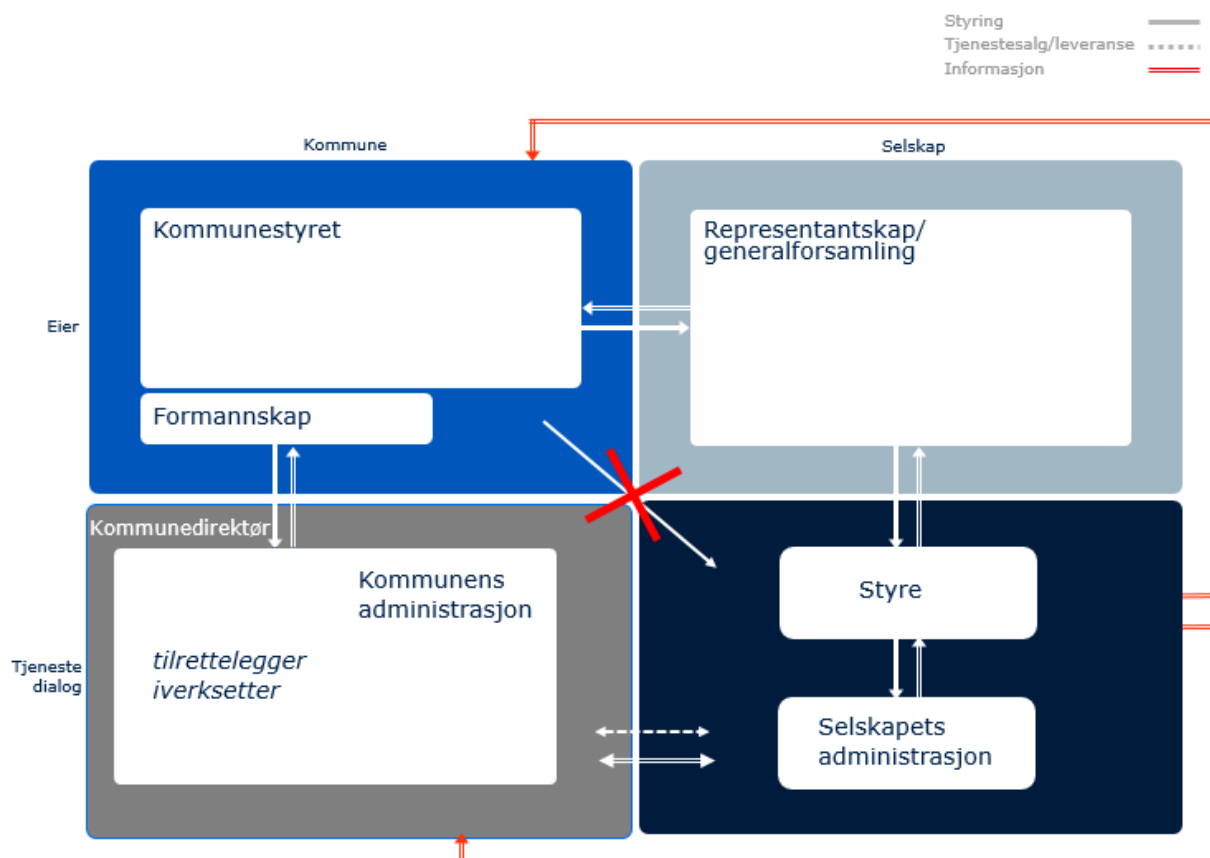
Dersom eier detaljstyrer selskapet, kan det føre til en utydeliggjøring av den ansvarsfordeling som selskapsretten legger opp til. Balansen mellom eierstyring og frihet for foretaksledelsen må eier ta stilling til ut fra virksomheten som drives.

4.2 Roller og kontakt mellom aktørene

Det er viktig å ha klart for seg hvem som har hvilke roller i henholdsvis eierstyringen og i selskapsstyringen. Rollefordelingen mellom kommunestyret, formannskapet og kommuneadministrasjonen, samt styret og daglig leder er beskrevet nedenfor.

Videre innebærer den løpende eierskapsforvaltningen regelmessig kontakt mellom kommunen og virksomhetene. Hvordan kontakten foregår mellom de ulike aktørene er illustrert i figuren under, se figur 4.2. I tillegg er eiermøter særskilt omtalt i punkt 4.2.7.

Figur 4.2: Illustrasjon av kontaktlinjer mellom ulike aktører i eierskapsforvaltningen, hvor kommunens eierstyring skal skje gjennom representantskapet/generalforsamlingen.

4.2.1 Kommunestyret

Kommunestyret har ansvaret for at kommunens eierskap utøves på en forsvarlig måte. Det er kommunestyret som skal sikre at kommunen når sine mål som eier og at regelverket blir fulgt. Dette tilsyns- og kontrollansvaret blir blant annet utført gjennom eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon, nærmere omtalt i punkt 4.4.

Kommunestyret kan delegerere sin myndighet. Det framgår av Larvik kommunes delegeringsreglement at følgende myndighet er delegert til formannskapet:

«Å fatte vedtak om ordførerens handlingsrom i saker vedrørende forvaltning av kommunens eierandel ved gjennomføring av representantskapsmøter eller generalforsamlinger.»

For å styrke det kommunale eierskapet skal det settes av tid til kompetanseutvikling av de folkevalgte. Det kan eksempelvis bli gjort ved å innta eierskap som en selvstendig del av folkevalgtopplæringen. Minst én gang i løpet av folkevalgte-perioden skal kommunestyret også vedta Eierskapsmeldinga.¹⁵

¹⁵ Jf. kommuneloven § 26-1

4.2.2 Formannskapet

Det følger av delegeringsreglementet at formannskapet i Larvik har den løpende eierstyringen. Det innebærer at formannskapet skal sikre at eierrollen blir utøvet på en helhetlig måte.

Alle møter i eierorganet (generalforsamling/representantskap/årsmøtet) skal som utgangspunkt bli presentert og behandlet i formannskapet i forkant av møtene.¹⁶ Det innebærer at formannskapet gis anledning til å behandle spørsmål av prinsipiell karakter og drøfte valg til virksomhetenes styre. På denne måten vil ordfører/varaordfører, som stiller som kommunens representant, stille med fullmakt som er forankret i det politiske flertallet.

Formannskapet får Eierskapsmeldinga til behandling minst én gang i valgperioden, før kommunestyret vedtar meldinga. I tillegg bør administrasjonen gi formannskapet en årlig oppdatering om virksomhetenes økonomiske situasjon og eventuelt andre spesielle forhold.

Videre bør utvalgte aksjeselskap (AS) og interkommunalt selskap (IKS) gi formannskapet en presentasjon av egen virksomhet i løpet av valgperioden. Presentasjonen skal gi formannskapet grunnlag for å kontrollere at selskapet driver virksomheten i tråd med selskapets formål og kommunens mål med eierskapet. Det skal orienteres om selskapets strategi og eventuelle utfordringer.

4.2.3 Kommunens administrasjon

Kommunedirektøren skal legge til rette for oppfølging av kommunens eierskap. Kommunedirektøren skal blant annet sørge for at saker som legges fram til politisk behandling er forsvarlig utredet og påse at politiske vedtak blir iverksatt.¹⁷ Ved eierskapsforvaltningen innebærer dette å:¹⁸

- Iverksette kommunestyrets/formannskapets vedtatte eierskapspolitikk
- Forberede eiersaker til politisk behandling
- Bistå ordfører og andre i utøvelsen av eierstyring, herunder forberede og eventuelt delta på generalforsamling/representantskapsmøter og eiermøter
- Ha løpende kontakt med virksomhetene utenom møter i eierorganer
- Internkontroll
- Oppdatere Eierskapsmeldinga

Kommunedirektøren har lagt oppfølging av kommunens eierskap til Kommuneadvokaten, som samarbeider med fagansvarlige i kommuneadministrasjonen. Kommuneadvokaten skal sørge for at kommunedirektørens ansvar blir ivaretatt og at politiske beslutninger om eierskap tas med tilstrekkelig bakgrunnsinformasjon.

---

¹⁶ Saker skal tas til behandling i kommunestyret når dette følger av loven.

¹⁷ Jf. kommuneloven § 13-1 tredje og fjerde ledd.

¹⁸ Listen er ikke uttømmende.

4.2.4 Utøvende eierorgan (generalforsamling/representantskap/årsmøte)

All eierstyring skjer gjennom eierorganet, som er *generalforsamling* for aksjeselskap, *representantskapet* for interkommunale selskap, interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap og *årsmøte* for samvirkeforetak. Kommunens eierinteresser blir ivaretatt ved å delta i disse eierorganene med ordfører eller varaordfører som kommunens representant. Eierorganet skal sikre at eiernes overordnede interesser blir ivaretatt, formulere klare mål for virksomheten og velge det rette styret.

For aksjeselskap skal eier i generalforsamling godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder beslutte utdeling av utbytte. For interkommunale selskap skal eier gjennom representantskapet i tillegg fastsette budsjett, økonomiplan, fatte vedtak om pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, samt fatte vedtak om investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne. Det følger av delegeringsreglementet i Larvik at det er ordfører som representerer kommunen på disse møtene, med varaordfører som vararepresentant.¹⁹

For kommunale foretak (KF) er *kommunestyret* foretakets øverste organ, altså det utøvende eierorganet. Kommunestyret fastsetter rammene for styrets myndighet, først og fremst gjennom vedtekter, økonomiplan, budsjett og ved godkjenning av foretakets regnskap.

4.2.5 Styret

Styret er et kollegialt organ som opptrer i fellesskap. Styret er ansvarlig for forvaltning og organisering av virksomheten, og har totalansvar for ledelsen og utviklingen. Styret i aksjeselskap (AS) og interkommunale selskap (IKS) velges av generalforsamlingen eller representantskapet, mens i kommunale foretak (KF) er det kommunestyret som velger styret.

Styret i virksomheten skal forholde seg til gjeldende vedtekter/selskapsavtale, gjeldende Eierskapsmelding for Larvik kommune, samt kommunestyre- og formannskapsvedtak som virksomheten blir berørt av. Det er på den måten styret skal sørge for at eierkommunens fastatte mål blir realisert.

Et styremedlem er personlig valgt og kan bli holdt personlig økonomisk ansvarlig.²⁰

4.2.6 Daglig leder

Den daglige ledelsen av virksomheten ligger til daglig leder. Daglig leder er underordnet styret og skal følge retningslinjer/pålegg som styret gir. Daglig leder skal sørge for at styret får gode beslutningsgrunnlag.

---

¹⁹ Representantskapets medlemmer er personlig oppnevnt for 4 år og kan bli holdt ansvarlige på samme måte som styrets medlemmer, jf. IKS-loven § 38.

²⁰ Overfor virksomheten eller aksjeeierne ved forsettelig eller uaktsom voldt skade, jf. aksjeloven kapittel 17 og IKS-loven § 38.

Saker av prinsipiell eller uvanlig art skal ikke daglig leder håndtere alene. Styret skal først behandle og ta stilling til slike saker.

4.2.7 Eiermøter

At kommunens styring skjer ved deltakelse på generalforsamling og representantskapsmøter, hinder ikke at kommunen har dialog med virksomhetene også *utenfor* disse møtene. En slik dialog kan gjerne skje gjennom eiermøter.

Eiermøter er en uformell arena mellom representanter fra kommunen som eier, virksomhetens styre og daglig leder. Et eiermøte er ikke lovbestemt og kan sikre en løpende dialog mellom virksomheten og eier om saker som anses som viktige og prinsipielle. På disse møtene kan virksomheten og kommunen ta opp forhold, stille spørsmål og formidle synspunkter, utenom de formelle møtene og uten å treffe formelle beslutninger. På denne måten kan utvikling og strategi bli luftet og diskutert, men det bør ikke legges føringer eller «gis signaler» som anses å gripe inn i styrets myndighetsområde.

Dersom en eierkommune inviterer til eiermøte, kan man risikere at dette oppfattes som et signal om misnøye med selskapet/foretaket, eller at det er et forsøk på diktat fra eierkommunen. For å unngå dette, er det alltid virksomheten som skal invitere til eiermøtet, men møtene kan initieres av kommunen. Som utgangspunkt bør det gjennomføres jevnlig eiermøter, forutsatt at virksomheten eller kommunen finner det hensiktsmessig. I tillegg til eiermøtene, kan det avholdes kontaktmøter mellom virksomheten og eierkommunen på et administrativt nivå. Slike møter har til hensikt å sikre tilfredsstillende informasjonsutveksling.

4.2.8 Kommunen som eier kontra kommunen som bestiller/kjøper av tjenester

Kommunen bestiller/kjøper også tjenester fra virksomheter den har eierinteresser i. Kommunens rolle som bestiller/kjøper av tjenester skal være klart atskilt fra rollen som eier. Kommunes rolle som kunde hos egne selskaper/foretak ivaretas av kommunedirektøren, og reguleres av de tjenesteleveranseavtaler og kontrakter som inngås mellom virksomheten som utfører/leverandør og kommunen som bestiller/kunde. Dette inngår som del av kommunedirektørens kontraktstyring, og er ikke en del av eierstyringen.

4.3 Mål og rapportering

Virksomhetene skal årlig rapportere om kravene i Eierskapsmeldinga er overholdt. Larvik kommune har innført en ordning med digitalt skjema som skal fylles ut. Skjemaet med nødvendige vedlegg²¹ skal bli returnert til kommunen hvert år etter at ordinære representantskapsmøter/generalforsamlinger er avholdt. Informasjonen skal sendes til kommunen så snart som mulig og innen 1. august hvert år.

I virksomhetens årlige rapportering, vil kommunen blant annet spørre om følgende:

- Drives virksomheten etter fastsatte strategier?
- Har kommunen fått mulighet til å vurdere langsiktige strategiplaner minst én gang i valgperioden?
- Har virksomheten nådd målene som er satt for sist kalenderår?
- Har virksomheten forankret samfunnsansvaret i sine mål for virksomheten?
- Har virksomheten forankret målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål?
- Har virksomheten etiske retningslinjer som jevnlig revideres?
- Har virksomheten rutiner for vurdering av eventuelle habilitetskonflikter?
- Er ansattes rettigheter ivaretatt ved at lovgivning og avtaleverk mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjon følges?
- Hvor stor kvinneandel består styret av, oppgitt i prosent?
- Har virksomheten styreinstruks og instruks for den daglige ledelse?
- Foretar styret evaluering av eget arbeid og kompetanse?
- Er bruk av valgkomité vedtektsfestet?
- Er virksomheten tilsluttet Styrevervregisteret til KS for registrering av styremedlemmer?
- Har virksomheten internkontrollsystem som bl.a. sikrer at lover og regler som gjelder selskapets drift blir overholdt?
- Følger virksomheten lov om offentlig anskaffelser?
- Følger virksomheten offentlighetsloven?
- Foretar virksomheten en risikovurdering som bl.a. innebærer en vurdering av om kommunale oppgaver blir utført?

Kommunen vil gå gjennom virksomhetenes årlige rapporter, for å kontrollere om kommunens prinsipper blir praktisert.

4.4 Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

Kommunestyret har det øverste ansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne føre løpende kontroll av virksomhetene som kommunen eier, herunder gjennomføre eierskapskontroll (obligatorisk) og forvaltningsrevisjon (frivillig).

---

²¹ Virksomheten skal minimum vedlegge årsberetning og regnskapet.

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser for å utøve sin funksjon tilfredstillende.

Eierskapskontrollen innebærer å vurdere om eiers representant utøver kommunens eierinteresser i samsvar med lover, politiske vedtak og eierskapsprinsipper.

Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets/formannskapetets vedtak. Dette er en kontroll av virksomhetens drift. Det er opp til kommunestyret å avgjøre om selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret. Planen bør angi hvilke eierinteresser og selskaper som kan være aktuelle å kontrollere, og i hvilken grad det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med utgangspunkt i planen, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse. Det er kontrollutvalget som planlegger og bestiller eierskapskontrollene, mens selve kontrollene utføres av revisjonen i tråd med god kommunal forvaltningsskikk.²² I tillegg har kommunens revisor et lovfestet ansvar for å gjennomføre eierskapskontroll, jf. kommuneloven § 24-2.

For at kontrollutvalget skal kunne ivareta sine tilsyns- og kontrolloppgaver, har utvalget rett til opplysninger og innsyn²³ i virksomheter som kommunen i sin helhet eier alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. I virksomheter med flere eiere bør eierne koordinere sin kontrollvirksomhet, slik at ikke mange eiere iverksetter kontrolltiltak uten koordinering.

4.5 Forholdet til forvaltningsloven, offentlighetsloven, anskaffelsesregelverket og statsstøtteregelverket

Forvaltningsloven gjelder all virksomhet som drives *innenfor* kommunen, inkludert kommunale foretak. Selskaper, på sin side, omfattes som utgangspunkt ikke av forvaltningsloven. Men i tilfeller der selskapet har så tett tilknytning til forvaltningen at de anses å være et «organ for kommunen», vil forvaltningsloven gjelde. Det sentrale vurderingstemaet vil være *hvor sterk reell tilknytning det er mellom selskapet og forvaltningen* og beror på en helhetsvurdering.²⁴

Offentlighetsloven gjelder for kommunalt eide selskaper i tilfeller der kommunen/det offentlige har mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet, eller har direkte/indirekte rett til å velge mer enn halvparten

---

²² Dette følger av forarbeidene til kommuneloven, jf. Prop. 46 L (2017-2018) side 324.

²³ Jf. kommuneloven § 23-6.

²⁴ I KS' anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020, er følgende vurderingstemaer trukket opp: «*Relevante vurderingstemaer er selskapsform, formålet og bakgrunnen for opprettelsen, hva slags virksomhet selskapet driver, om selskapet har monopolvirksomhet, og om den må regnes som et ledd i gjennomføringen av kommunal eller fylkeskommunal politikk.*»

av medlemmene med stemmerett i det øverste organet. Det er et viktig unntak fra dette utgangspunktet: I tilfeller der selskapet hovedsakelig driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private, gjelder likevel ikke offentlighetsloven.

I vurdering av om **anskaffelsesregelverket** kommer til anvendelse, er organisasjonsform blant annet avgjørende. Kommunale foretak (KF) er omfattet av regelverket om offentlige anskaffelser, fordi foretaket er en del av den kommunale forvaltningen uten å være skilt ut som eget rettssubjekt.²⁵ Dette gjelder også i tilfeller der kommunale foretak driver forretningsmessig. Alle anskaffelser som kommunale foretak gjennomfører, må med andre ord følge anskaffelsesregelverket.

Dersom et aksjeselskap (AS) og interkommunalt selskap (IKS) skal være omfattet av anskaffelsesregelverket, må selskapet bli ansett som et «offentligrettslig organ» etter anskaffelsesloven § 2 andre ledd bokstav c. Dette må vurderes særskilt for det enkelte selskap, hvor det blant annet må vurderes om selskapet

- tjener allmennhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter, og
- er underlagt offentlig kontroll etter særskilt angitte vilkår.²⁶

Dersom selskapets virksomhet er av industriell eller kommersiell karakter, kommer med andre ord ikke anskaffelsesregelverket til anvendelse. Dette beror på en helhetsvurdering av virksomhetens karakter.

Statsstøtteregelverket gjelder uavhengig virksomhetens organisering, siden det er *karakteren av aktivitet* som er avgjørende. Det spiller derfor i utgangspunktet ingen rolle for statsstøttevurderingen om virksomheten drives i aksjeselskap, interkommunalt selskap eller kommunalt foretak.

Når kommunen enten selv eller gjennom selskaper utøver økonomisk aktivitet i et marked på fullt ut markedsmessig basis, vil ikke virksomheten anses å oppnå noen fordeler sammenlignet med det private aktører vil kunne oppnå. I så fall kommer ikke statsstøttereglene til anvendelse. Hvis virksomheten derimot får noen form for fordeler av sin offentlige eier, er man raskt inne i statsstøttereglene. Slike fordeler kan for eksempel være mer gunstige lånebetingelser enn det banker tilbyr, kapital og innskudd fra eieren uten klar forventning om markedsmessig avkastning, eller fritak fra alminnelig skatteplikt.

EØS-avtalen forbyr i utgangspunktet støtte til foretak som driver økonomisk aktivitet, dersom støtten kan virke *konkurransedrivende*, jfr. EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1. Forholdet til statsstøttereglene må vurderes særskilt i det enkelte tilfellet og blir ikke nærmere omtalt her.

²⁵ Jf. begrepet «kommunale myndigheter» i anskaffelsesloven § 2 andre ledd bokstav b.

²⁶ Vilkårene for å være et offentligrettslig organ er angitt i anskaffelsesforskriften § 1-2 andre ledd.

5. Kjennetegn ved de ulike organisasjonsformene

5.1 Innledning

For at kommunestyret skal kunne etterleve eierstyringsprinsippene i punkt 3, er det nødvendig med grunnleggende kunnskap om de ulike organisasjonsformene. Dette er blant annet avgjørende for å kunne velge rett organisasjonsform (prinsipp 1), utøve eierstyringen korrekt og på riktige arenaer (prinsipp 3 og 4) samt for å kunne forstå hvilke krav kommunen som eier kan stille til virksomhetene (prinsipp 5 til 11).

Nedenfor gis en kort redegjørelse av de ulike kjennetegnene ved aksjeselskap, interkommunale selskap, interkommunale samarbeid, samvirkeforetak og kommunale foretak. Ettersom stiftelser faller utenfor Eierskapsmeldinga, omtales ikke denne organisasjonsformen.

5.2 Aksjeselskap (AS)

Bestemmelsene om aksjeselskap (AS) er regulert i aksjeloven.²⁷ Et aksjeselskap kan eies av en kommune alene, sammen med andre kommuner/fylkeskommuner eller sammen med private rettssubjekter.²⁸ Aksjeselskap er et selvstendig rettssubjekt og ikke en del av kommunen.

I et aksjeselskap har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Aksjeeierne er kun ansvarlig for innskutt kapital, noe som gir rom for at det kan tas høyere risiko uten at dette går direkte utover aksjonærene. For kommunen er det viktig at eierandelen er tilpasset kommunens formål med eierskapet.

Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. Gjennom generalforsamlingen, utøver eierne den øverste myndighet i selskapet. Her kan eierne fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder gjennom vedtekter, instruksjoner og andre generalforsamlingsvedtak. Det er generalforsamlingen som velger styret.

Selskapet ledes av styret og en daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, vedtektene, eventuelle instruksjoner fra eier, og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

---

²⁷ Lov om aksjeselskaper av 13.juni 1997 nr. 44.

²⁸ I selskaper med flere eiere, kan disse inngå en aksjonæravtale. Aksjonæravtaler benyttes for å regulere forholdet mellom eierne, og kan eksempelvis omhandle spørsmål om stemmerett, fordeling av styreplasser, innskuddsplikt, forkjøpsrett mv.

Et AS etableres hovedsakelig der virksomheten har tjenester som gjennomføres i et konkurranseutsatt marked.

Aksjeselskap (AS) helt eller delvis eid av Larvik kommune:

- Global Learning AS
- Greve Biogass AS
- iFokus Holding AS, med datterselskapene iFokus AS og iVekst AS
- Larvik By AS
- Vestfold avfall og ressurs AS (VESAR AS)

5.3 Interkommunale selskap (IKS)

Interkommunale selskap (IKS) er regulert i IKS-loven.²⁹ Disse selskapene kan bare eies av kommuner og fylkeskommuner, samt andre interkommunale selskap. Et interkommunalt selskap er et selvstendig rettssubjekt, som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene.

Hver av deltakerne (eierne) har ubegrenset ansvar for en viss prosent av selskapets samlede forpliktelser. På den måten har eierne til sammen et ubegrenset ansvar for forpliktelsene. Dette skiller interkommunale selskap fra aksjeselskap (AS), hvor ansvaret er begrenset. Eierne skal opprette en skriftlig selskapsavtale.

Selskapets øverste eierorgan er representantskapet. Deltakerkommunene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Hver deltakerkommune skal ha minst én representant i representantskapet. Kommunestyret har instruksjonsrett overfor sitt medlem i representantskapet. Det er representantskapet som velger styret.

Forvaltningen av selskapet ligger til styret og daglig leder, som i andre selskaper.

Opprettelse av interkommunale selskap er best egnet ved gjennomføring av kommunale tjenester som er behovs- og regelstyrt og som gjennom samarbeid er ment å gi stordriftsfordeler og større fagmiljøer. En grunntanke er at tjenestene fra et interkommunalt selskap skal kunne utføres bedre og mer kostnadseffektiv til kommunenes innbyggere og næringsliv.

Interkommunale selskap (IKS) hvor Larvik kommune er deltaker:

- Gea Norvegica Geopark IKS
- IKA Kongsberg IKS
- Larvik Arena IKS
- Sør-Øst 110 IKS
- Vestfold krematorium IKS
- Vestfold og Telemark revisjon IKS
- Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS IKS)
- Vestfoldmuseene IKS

---

²⁹ Lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999 nr. 6.

5.4 Samvirkeforetak (SA)

Samvirkeforetak (SA) er regulert i samvirkeoven.³⁰ Samvirkeforetak er et selvstendig rettssubjekt og ikke en del av kommunen. Samvirkeforetak har til hovedformål å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Samvirkeforetak driver ofte alminnelig forretningsvirksomhet, og er en organisasjonsform som bygger på prinsipper om aktiv brukerdeltakelse. Kommuners deltakelse i samvirkeforetak er gjerne gjennom biblioteksentralen, energiverk, vannverk mv.

Årsmøtet er samvirkeforetakets høyeste organ, og foretaket forvaltes av styret i tråd med vedtektene.

Samvirkeforetak som Larvik kommune er medlem av:

- Biblioteksentralen SA

5.5 Interkommunale samarbeid

5.5.1 § 27-samarbeid etter den tidligere kommuneloven (1992) er erstattet

Ved ny kommunelov av 2018, ble reglene om interkommunale samarbeid etter § 27 i den tidligere kommuneloven fra 1992 erstattet av to nye organisasjonsformer: Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap (KO). Kommunene er gitt frist til 1. januar 2024 med å omdanne § 27-samarbeid til ny organisasjonsform.

I Larvik kommune gjelder dette START, hvor omdanning og ny selskapsavtale ble vedtatt av kommunestyret i 2020.

5.5.2 Interkommunalt politisk råd – kommuneloven kapittel 18

Interkommunalt politisk råd er regulert i kommuneloven kapittel 18. Representantskapet er det øverste organet i det politiske rådet. Rådet er et politisk samarbeidsorgan, som kan gis myndighet til å behandle saker som går på tvers av kommunegrensene. Som eksempler kan rådet behandle/avgi uttalelser i høringsaker eller drøfte ulike regionale satsinger eller tiltak. Rådet kan ikke produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene.

5.5.3 Kommunalt oppgavefelleskap (KO) – kommuneloven kapittel 19

Kommunalt oppgavefelleskap (KO) er regulert i kommuneloven kapittel 19. Et kommunalt oppgavefelleskap kan opprettes av to eller flere kommuner for å løse felles oppgaver. I utgangspunktet kan oppgavefelleskapet samarbeide om å løse alle typer oppgaver, både lovpålagte og ikke-lovpålagte. Myndigheten til å treffe enkeltvedtak kan imidlertid ikke delegeres til oppgavefelleskapet. Det er opp til politikerne å avgjøre om det kommunale oppgavefelleskapet skal være et selvstendig rettssubjekt.

---

³⁰ Lov om samvirkeforetak av 29. juni 2007 nr. 81.

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefellesskap, hvor samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem. Det er ikke krav om et eget styre. Dersom det *ikke* opprettes et styre, vil representantskapet i oppgavefellesskapet ivareta både kommuneinteressen og selskapsinteressen. Kommunen som deltaker i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegreset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser.

Kommunale oppgavefellesskap hvor Larvik kommune er deltaker:

- START kommunalt oppgavefellesskap

5.5.4 Vertskommunesamarbeid – kommuneloven kapittel 20

Vertskommunesamarbeid er regulert i kommuneloven kapittel 20. En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver til en vertskommune.

5.6 Kommunale foretak (KF)

Kommuneloven kapittel 9 gir regler om kommunale foretak (KF). Foretaket er en del av kommunen og ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Det innebærer at foretaket er en del av kommunale budsjetter, som setter rammer for virksomheten, og kommunen hefter for foretakets forpliktelser. I avtaler som foretaket inngår, er kommunen kontraktsmotpart.

Det kommunale foretaket er underlagt kommunestyret. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret rammene for virksomheten. Foretaket ledes av et styre valgt av kommunestyret. Styret har alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker og foretaket rapporterer direkte til kommunestyret. Det er styret og daglig leder som opptrer utad på kommunens vegne.

Kommunedirektøren har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets ledelse, men kan instruere styret og daglig leder om utsatt iverksettelse av vedtak inntil kommunestyret har behandlet saken, såkalt utsettende veto.

Reglene om kommunale foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver enn en kommunal etat. Med kommunale foretak får man en balanse mellom kommunal styring og kontroll på den ene siden, og frihet for foretaksledelsen på den andre siden. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas.

Kommunale foretak i Larvik kommune:

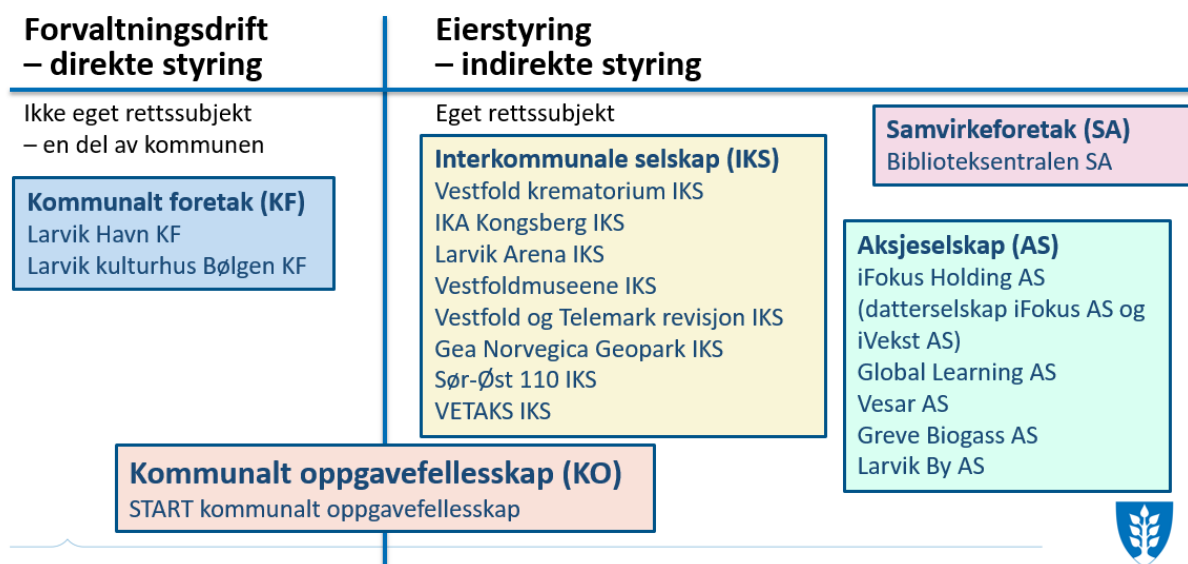
- Larvik Havn KF
- Larvik Kulturhus Bølgen KF

6. Oversikt over kommunens eierinteresser – presentasjon av virksomhetene og kommunens formål

6.1 Oversikt over kommunens eierinteresser

Larvik kommune har eierinteresser i til sammen 17 virksomheter (aksjeselskap, interkommunale selskap, samvirkeforetak, kommunale oppgavefelleskap og kommunale foretak). I figuren under er disse virksomhetene plassert ut fra organisasjonsmodell:

Figur 6.1.: Oversikt over Larvik kommunes eierinteresser

Larvik kommune har ulike formål med hver enkelt virksomhet som kommunen eier. Gjennomgående er at de fleste virksomhetene utfører samfunnsmessige oppgaver for kommunen eller at kommunen er eier som følge av verdibaserte eller politiske årsaker. Kommunens konkrete formål med eierskapet framgår under presentasjonen av den enkelte virksomhet i punkt 6.3.

Før presentasjonen av de enkelte selskapene og foretakene, gis en oversikt over godtgjørelser som daglig leder, styreleder og styremedlemmene mottar i de ulike virksomhetene, se punkt 6.2.

6.2 Godtgjørelse til daglig leder, styreleder og styremedlemmer

Godtgjørelser til daglig leder, styreleder og styremedlemmer i selskapene hvor Larvik kommune er eier varierer på tvers av selskapene og organisasjonsformene. Tabellene under, som er basert på informasjon innhentet direkte fra virksomhetene, viser at gjennomsnittlig lønn og godtgjørelse til daglig leder var kr

846 906, hvorav godtgjørelse utgjorde på snitt 3,8 % av årslønnen. Snittet for selskaper organisert som interkommunale selskap og aksjeselskap var henholdsvis kr 737 098 og kr 746 144, som var begge betydelig lavere enn snittet totalt. Snittet for de to kommunale foretakene, Larvik Havn og Larvik Kulturhus Bølgen, var kr 1 096 115. Årslønn og godtgjørelse til daglig leder i Biblioteksentralen SA var kr 1 630 000.

Variasjonene mellom virksomhetene var mindre for honorarer til styreleder og styremedlemmer, hvor gjennomsnittshonoraret til styreleder var kr 60 486. Her var det spesielt Biblioteksentralen SA, men også Greve Bigoass AS, som skilte seg ut med langt høyere honorarer til styreleder. De to kommunale foretakene lå her lavest (kr 53 450) og aksjeselskapene høyest (kr 58 375). Gjennomsnittshonoraret til styreleder i selskaper organisert som IKS var kr 53 986. Gjennomsnittshonoraret til styremedlemmer var kr 25 615, og her var variasjonene mellom organisasjonsformene minimale.

Selskapets navn	Styreleder honorar	Gjennomsnittshonorar styremedlemmer inkl. nestleder	Daglig leder, lønn og godtgjørelse
Larvik Arena IKS	10 000	0	229 905
Vestfold krematorium IKS	46 400	23 200	821 823
Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg)	66 000	35 000	875 000
Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgsekretariat IKS	Lav sats KS + 50% per møte (3750 per møte)	KS lav sats	870 000
Vestfoldmuseene IKS	60 000	26 667	430 011
Telemark kommunerevisjon IKS	75 500	18 458	1 024 838
Sør-Øst 110 IKS	60 000	37 714	747 566
Vestfold Avfall og Ressurs AS	58 500	29 300	1 184 576
Greve Biogass AS	105 000	40 000	0
iFokus Holding AS	70 000	35 000	1 200 000
Larvik Havn KF	44 459	16 005	1 054 272
Gea Norvegica Geopark IKS	60 000	20 000	897 640
Larvik Kulturhus Bølgen KF	62 440	31 220	1 137 957
Larvik By AS	0	0	600 000
Biblioteksentralen SA	128 500	46 050	1 630 000
Gjennomsnitt	60 486	25 615	846 906
Gjennomsnitt IKS	53 986	23 006	737 098
Gjennomsnitt AS	58 375	26 075	746 144
Gjennomsnitt KF	53 450	23 613	1 096 115

Tabell 6.2: Oversikt over godtgjørelse til daglig leder, styreleder og styremedlemmer

6.3 Presentasjon av virksomhetene

Nedenfor følger presentasjon av alle virksomheter som Larvik kommune har eierinteresser i, herunder aksjeselskap, interkommunale foretak, samvirkeforetak, kommunale oppgavefelleskap og kommunale foretak. Presentasjonen gis i alfabetisk rekkefølge. Virksomhetene har selv meldt inn og beskrevet virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk. Disse er gjengitt for hver virksomhet under overskriften «Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk». Stiftelser blir ikke presentert.

I presentasjonen av hver virksomhet vil det bli foretatt en enkel analyse av hovedtallene fra regnskapene de siste tre år (2017-2019). Som en del av dette blir det kommentert på utviklingen i noen nøkkeltall som gir en indikasjon på ressourcen (resultater og resultatmarginer), likviditeten (likviditetsgrad og arbeidskapital) og soliditeten (egenkapitalandelen) av virksomhetene. Tallene kan også gi en indikasjon på nåværende eller fremtidige økonomiske utfordringer, som igjen kan bety økt økonomisk risiko for Larvik kommune som eier (eksempelvis via økte tilskudd eller kapitalforhøyelse). Det finnes ingen presise føringer for hvilket nivå de forskjellige nøkkeltallene burde ligge på, spesielt med tanke på at hovedoppgaven til disse selskapene generelt ikke er å generere store overskudd og utbytte for Larvik kommune (se kommunens formål med eierskap listet opp innledningsvis ved presentasjon av den enkelte virksomhet). Type virksomhet vil også her spille en rolle, da det påvirker hva som kan anses som «gode» eller «dårlige» nøkkeltall.

For Larvik kommune som eier er nok det viktigste at nøkkeltallene er tilstrekkelige gode for den enkelte virksomhet over tid slik at den kan opprettholde et jevnt og forutsigbart tjenestenivå innenfor de rammer og føringer som er fastsatt. I praksis betyr dette at virksomhetene bør ha tilstrekkelige midler, men som ikke er for høye (slik at effektiv drift og ressursbruk blir ivaretatt) og at tiltak blir tidlig identifisert og iverksatt når driftutgiftene er for høye i forhold til inntektene som skal betjene disse over tid. På motsatt ende kan det også tenkes at en virksomhet også har for lave inntekter i forhold til de oppgavene den blir pålagt å løse.

Det blir ikke gjort konkrete vurderinger om virksomhetene drives effektivt eller ikke, eller om de mottar for mye eller for lite penger fra Larvik kommune som eier. Tanken bak nøkkeltallene og kommentarene er kun å gi et raskt innblikk i den økonomiske utvikling de siste tre årene for den respektive virksomheten. De enkle analysene kan også gi indikasjoner på om det er visse aspekter ved virksomhetenes økonomi og drift som Larvik kommune som eier burde følge opp nærmere, både generelt og for enkeltelskaper.

Biblioteksentralen SA

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med Larvik kommunes eierskap i det ideelle samvirkeforetaket Biblioteksentralen SA er å bidra til å utvikle bedre biblioteker, støtte opp om bibliotekenes samfunnsoppdrag og bidra til demokratisering av kunnskap og kultur.

Larvik kommunes eierandel i Biblioteksentralen SA er under 1 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Være et serviceorgan for alle typer offentlige biblioteker. Biblioteksentralen SA har til oppgave å være hovedleverandør av produkter og tjenester til biblioteker og lignende institusjoner. I tillegg kan Biblioteksentralen SA delta i/etablere virksomhet med det formål å betjene det totale bok-, informasjon- og kunnskapsmarkedet. Biblioteksentralen SA skal drives etter vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper, slik at det skapes økonomisk trygghet og utviklingsmuligheter og slik at andelseiernes interesser ivaretas på beste måte.

Strategi:

- Høy leveringsservice.
- Stor bredde i vareutvalg.
- Tilstedeværelse i markedet.
- Utvikle metadata for både biblioteker og ev. andre markeder.
- Bidra til forenkling av arbeidsprosesser i biblioteket og utvikle sluttbrukertjenester.
- Legge til rette for samarbeid og kompetansedeling i bibliotekmiljøet.
- Tett kontakt med premissgivere.
- Omstille, prioritere og effektivisere.

Utbyttepolitikk:

Alt overskudd går tilbake til foretaket for å forbedre, utvikle og skape nye tjenester og produkter som vil komme bibliotekene til gode.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Biblioteksentralen SA, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	131 980 079	125 324 434	137 402 767	9,6 %	4,1 %
Driftsresultat	-3 688 787	-7 408 719	-8 656 491	16,8 %	134,7 %
Årsresultat	58 821 955	-7 127 071	-5 592 112	-21,5 %	-109,5 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	359 887 266	364 815 167	214 937 311	-41,1 %	-40,3 %
Omløpsmidler	113 663 842	90 453 997	90 935 488	0,5 %	-20,0 %
Sum eiendeler	473 551 108	455 269 164	305 872 799	-32,8 %	-35,4 %
Egenkapital	296 361 970	289 234 900	283 642 788	-1,9 %	-4,3 %
Langsiktig gjeld	154 040 059	146 294 440	4 395 772	-97,0 %	-97,1 %
Kortsiktig gjeld	23 149 079	19 739 824	17 834 239	-9,7 %	-23,0 %
Sum gjeld	177 189 138	166 034 264	22 230 011	-86,6 %	-87,5 %
Sum egenkapital og gjeld	473 551 108	455 269 164	305 872 799	-32,8 %	-35,4 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	-2,8 %	-5,9 %	-6,3 %	-5,0 %	
Årsresultat / Omsetning	44,6 %	-5,7 %	-4,1 %	11,6 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	4,9	4,6	5,1	4,9	
Egenkapital / Eiendeler	62,6 %	63,5 %	92,7 %	72,9 %	
Årsresultat / Egenkapital	19,8 %	-2,5 %	-2,0 %	5,1 %	

Biblioteksentralen SA hadde en god utvikling i omsetningen i 2019, som bidro til at omsetningen økte med totalt 4,1 % de siste to årene. Utviklingen i drifts- og årsresultat har imidlertid vært negativ i samme periode. Det kraftige fallet i årsresultatet siden 2017 skyldes i all hovedsak at årsresultatet i 2017 var svært høyt grunnet en bokført inntekt på investering på 61,5 mill kr. Tallene de siste to årene viser likevel at foretaket har kostnader som overstiger omsetningen, slik at resultatmarginene blir negative.

Balanseregnskapet har vært svært solid de siste tre årene. Ved utgangen av 2019 har foretaket kvittet seg med nesten all langsiktig gjeld og eiendelene er i all hovedsak finansiert med egenkapital (92,7 %). Foretaket likviditet er også svært god da omløpsmidlene er 5,1 ganger større en den kortsiktige gjelden de skal betjene.

Gea Norvegica Geopark IKS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med kommunens eierskap i Gea Norvegica Geopark IKS er å bidra til å spre kunnskap om kommunens geologiske naturarv.

Larvik kommunes eierandel i Gea Norvegica Geopark IKS er 8,3 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Selskapet har som formål, gjennom en felles organisasjon, å tilrettelegge og forestå en god og informativ presentasjon av områdets geologiske naturarv. Dette omfatter også å vise sammenhenger mellom geologisk mangfold og betydningen dette har for menneskene i dag, i fortid og i framtid (herunder biologisk mangfold, miljøforhold, samfunnsutvikling, kultur, jordbruk, utnyttelse av geologiske naturressurser m.m.). Gea Norvegica Geopark IKS har følgende visjon og hovedmål:

Visjon:

Gea Norvegica Geopark IKS skal spre kunnskap om vår geologiske naturarv og sammenhengene mellom geologiske prosesser og vår eksistens.

Mål:

Gea Norvegica Geopark IKS skal være en UNESCO Global Geopark og skal:

- Formidle geologiens betydning for samfunnet.
- Arbeide for bærekraftig bruk av den geologiske naturarven.
- Tilrettelegge regionens geologiske attraksjoner.
- Synliggjøre regionens geologiske, historiske, kulturelle og økologiske kvaliteter.
- Bruke natur- og kulturarven til å styrke identitet og stolthet.

Selskapet skal samarbeide med ulike aktører, som for eksempel fylkesmann, fylkeskommune, kommunene, næringsliv, interesseorganisasjoner og ideelle organisasjoner i ulike aktiviteter og ved forvaltning og drift av attraksjoner i geoparkområdet.

Selskapet skal arbeide for å opprettholde status som en UNESCO Global Geopark og gjennom dette opprettholde medlemskap i Global Geoparks Network (GGN). Selskapet skal sørge for drift i henhold til det til enhver tid gjeldende regelverk for UNESCO Global Geoparks.

Strategi: Går frem av formålet, men har en egen strategiplan som rulleres hvert år.

Utbyttepolitikk: Ikke aktuelt.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Gea Norvegica Geopark IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	4 248 390	4 674 697	4 907 007	5,0 %	15,5 %
Driftsresultat	155 643	-367 712	-172 179	-53,2 %	-210,6 %
Årsresultat	198 831	-209 434	2 696	-101,3 %	-98,6 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	2 883 882	3 562 591	3 847 392	8,0 %	33,4 %
Omløpsmidler	3 441 367	3 366 438	3 434 710	2,0 %	-0,2 %
Sum eiendeler	6 325 249	6 929 029	7 282 102	5,1 %	15,1 %
Egenkapital	2 856 138	2 451 880	2 124 133	-13,4 %	-25,6 %
Langsiktig gjeld	2 920 480	3 795 637	4 392 461	15,7 %	50,4 %
Kortsiktig gjeld	548 631	681 512	765 509	12,3 %	39,5 %
Sum gjeld	3 369 112	4 477 149	5 157 970	15,2 %	53,1 %
Sum egenkapital og gjeld	6 325 249	6 929 029	7 282 102	5,1 %	15,1 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	3,7 %	-7,9 %	-3,5 %	-2,6 %	
Årsresultat / Omsetning	4,7 %	-4,5 %	0,1 %	0,1 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	6,3	4,9	4,5	5,2	
Egenkapital / Eiendeler	45,2 %	35,4 %	29,2 %	36,6 %	
Årsresultat / Egenkapital	7,0 %	-8,5 %	0,1 %	-0,5 %	

Gea Norvegica Geopark IKS har hatt en god utvikling i omsetningen siden 2017, med en total omsetningsvekst på 15,5 %. Driftsresultatet har imidlertid vært negativt de siste to årene, med totalt kr 539 891, da driftskostnadene har økt raskere enn omsetningsveksten. Selskapet hadde et litet overskudd i 2019 og et mindre underskudd på totalt kr 7 907 de siste tre årene.

Selskapets egenkapital har blitt svekket gjennom perioden, da den har blitt redusert fra i underkant av 2,9 mill kr i 2017 til ca 2,1 mill kr i 2019. Dette tilsvarer en reduksjon på totalt 25,6 %. Langsiktig gjeld, som alene består av pensjonsforpliktelser, har steget kraftig siden 2017 og beløper seg til nærmere 4,4 mill kr ved utgangen av 2019. Selskapet har derfor blitt mindre solid, da egenkapitalandelen har falt fra 45,2 % i 2017 til 29,2 % i 2019. Likviditeten i selskapet er fortsatt god, men den har også falt de siste to årene.

Greve Biogass AS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Gjennom eierskapet i Greve Biogass AS ønsker Larvik kommune å bidra til en effektiv og miljøvennlig disponering av matavfall fra husholdningene. Eierskapet gjør også at kommunen bidrar i utviklingen av "grønne" næringer og verdiskaping.

Larvik kommunes eierandel i Greve Biogass AS er 9,3 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk

Formål: Selskapets formål er av forretningsmessig karakter, og virksomheten skal baseres på forretningsmessige prinsipper og miljømessige hensyn. Selskapet kan delta i og ha eierinteresser i andre virksomheter innenfor rammen av selskapets formål.

Selskapets formål er å utvikle verdikjeder basert på biologisk avfall og annet avfall med produksjon av av biogjødsel, biogass, biohydrogen, biokull, grønn Co2 og andre beslektede energi- og gjødselprodukter.

Strategi: Greve Biogass og Den Magiske Fabrikken skal utvikles som kjernen i et nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingscenter på Rygg Miljøpark for sirkulær bio-økonomi

Greve skal utvikle produksjonen og verdikjedene til Den Magiske Fabrikken til å være internasjonalt ledende med laveste kostnader lønnsomhet, fleksibel produksjon og beste sirkulære sluttprodukter både på kvalitet og klima

Greve skal sikre kontroll på organiske avfallsprodukter utvikling av verdinettverk og ledende Forsknings- og Utviklingsprosjekter

Utbyttepolitikk: For å sikre fullstendig utbygging av Den Magiske Fabrikken, skal det ikke utbetales utbytte de første fem årene etter inngåelse av aksjonæravtalen datert 25.10.2019.

Deretter skal utbytte fastsettes ut fra det som anses forsvarlig basert på selskapets økonomi, en rimelig avkastning av eiernes investeringer, og hensyntatt selskapets formål.

Foto: Greve Biogass AS

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Greve Biogass AS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	78 265 683	112 312 331	118 052 252	5,1 %	50,8 %
Driftsresultat	8 561 202	9 665 231	1 327 137	-86,3 %	-84,5 %
Årsresultat	6 023 178	3 715 272	-1 791 601	-148,2 %	-129,7 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	157 035 839	151 377 460	145 109 124	-4,1 %	-7,6 %
Omløpsmidler	38 650 428	46 665 522	78 434 786	68,1 %	102,9 %
Sum eiendeler	195 686 267	198 042 982	223 543 910	12,9 %	14,2 %
Egenkapital	14 858 482	18 573 755	36 782 154	98,0 %	147,5 %
Langsiktig gjeld	154 768 025	147 589 530	139 740 514	-5,3 %	-9,7 %
Kortsiktig gjeld	26 059 760	31 879 697	47 021 242	47,5 %	80,4 %
Sum gjeld	180 827 785	179 469 227	186 761 756	4,1 %	3,3 %
Sum egenkapital og gjeld	195 686 267	198 042 982	223 543 910	12,9 %	14,2 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	10,9 %	8,6 %	1,1 %	6,9 %	
Årsresultat / Omsetning	7,7 %	3,3 %	-1,5 %	3,2 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,5	1,5	1,7	1,5	
Egenkapital / Eiendeler	7,6 %	9,4 %	16,5 %	11,1 %	
Årsresultat / Egenkapital	40,5 %	20,0 %	-4,9 %	18,6 %	

Omsetningen i Greve Biogass AS har vokst kraftig de siste to årene, fra 78 mill kr i 2017 til 118 mill kr i 2019. Veksten fra 2018 til 2019 var noe mer moderat, med en vekst på 5,1 %. Driftsresultatet var positivt i alle tre årene, men ble redusert betydelig i 2019 som bidro til at selskapet leverte et negativt årsresultat på i underkant av 1,8 mill kr. Selskapet forklarer i Årsberetningen for 2019 at omorganisering samt uforutsette hendelser knyttet til to av bioreaktorene har påvirket resultatet.

Selskapets egenkapitalandel har blitt styrket de siste årene og har økt fra 7,6 % i 2017 til 16,5 % i 2019. Likviditetsgraden (omløpsmidler / kortsiktig gjeld) har holdt seg stabil de siste tre årene på rundt 1,5 og forbedret seg til 1,7 gjennom 2019.

iFokus Holding AS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet i iFokus Holding AS, herunder datterselskapene iFokus AS, iVekst AS, Global Learning AS og MyNext AS, er at Larvik kommune ønsker å bidra til å oppnå målet om utdanning, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle, og samtidig begrense utenforskapet i Larvik.

Larvik kommunes eierandel i iFokus Holding AS er 100 %. Holdingselskapet eier datterselskapene iFokus AS og iVekst AS 100 %, samt MyNext AS. Kommunen har i tillegg 14,29 % direkte eierskap i Global Learning AS, hvor den øvrige eierandelen på 85,7 % eies av iFokus Holding AS. Global Learning AS samarbeider tett med iFokus AS for å bistå jobbsøkere til å etablere arbeid og veilede bedrifter i arbeidsinkludering. Larvik kommune vil vurdere mulighetene til å selge sin direkte eierandel i Global Learning AS til iFokus Holding AS, slik at kommunens eierstyring kan utøves på konsern-nivå.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål: Selskapets formål er å eie godkjent(e) tiltaksarrangør(er) av arbeidsmarkedstiltak, utvikle tilbud innen samfunnets behov for arbeids-, velferds- og inkluderingstjenester, og utvikle arbeidskraft for næringslivet. Selskapet kan også delta i andre virksomheter med lignende formål.

Selskapet har et ideelt formål og eventuelle overskudd skal reinvesteres i virksomheten. Selskapet kan derfor ikke utdele utbytte.

Strategi: iFokus-konsernet har – etter salget av barnehagene i 2019 - en tydelig retning og felles strategi, hvor *arbeidsinkludering* blir et tydelig hovedfokus. Konsernet har samtidig utvidet hva som legges i begrepet arbeidsinkludering – fra tidligere et ensidig fokus på det å etablere arbeidsforhold, til nå også å fokusere på å beholde et arbeidsforhold. Denne «utvidelsen» av synet på arbeidsinkludering gjør at selskapet også utvider målgruppene for arbeidet, samtidig som begrepet blir normalisert.

iFokus-konsernet ønsker fremover å knytte datterselskapene tettere sammen for å kunne opptre mer samlet ut mot markedet. Hovedmerkevarene til konsernet vil bli *iFokus AS* og *iVekst AS* – med *Global Learning AS* (nettbasert opplæring) og *MyNext AS* (nettbasert karriereveiledning) som viktige verktøy.

Konsernets strategi og faglige plattform er bygd opp rundt elementene; *Kompetanse, Karriereveiledning, Fysisk trening* og *Mental trening*. Dette er 4 elementer som er like relevante for alle – uavhengig av om man er i jobb eller ikke. Samtidig er det relevant for alle å være bevisst disse områdene slik at man sikrer å være relevant for arbeidslivet i fremtiden.

Konsernet ønsker å ta en ledende posisjon i bransjen med tanke på tilgjengelighet og attraktivitet, ved blant annet å digitalisere og automatisere selskapets produkter og tjenester.

Utbyttepolitikk: Selskapet har et ideelt formål og eventuelle overskudd skal reinvesteres i virksomheten. Selskapet kan derfor ikke utdele utbytte.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

iFokus Holding AS (konsern), tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	96 951 573	108 757 430	127 564 386	17,3 %	31,6 %
Driftsresultat	113 285	2 779 315	40 279 473	1349,3 %	35455,9 %
Årsresultat	14 225	2 496 536	40 671 473	1529,1 %	285815,5 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	43 760 263	42 903 414	10 381 017	-75,8 %	-76,3 %
Omløpsmidler	38 797 836	37 692 924	78 893 080	109,3 %	103,3 %
Sum eiendeler	82 558 099	80 596 338	89 274 102	10,8 %	8,1 %
Egenkapital	35 945 122	38 941 558	79 613 057	104,4 %	121,5 %
Langsiktig gjeld	26 474 850	25 033 644	0	-100,0 %	-100,0 %
Kortsiktig gjeld	20 138 127	16 621 137	9 661 040	-41,9 %	-52,0 %
Sum gjeld	46 612 977	41 654 781	9 661 045	-76,8 %	-79,3 %
Sum egenkapital og gjeld	82 558 099	80 596 338	89 274 102	10,8 %	8,1 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	0,1 %	2,6 %	31,6 %	11,4 %	
Årsresultat / Omsetning	0,0 %	2,3 %	31,9 %	11,4 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,9	2,3	8,2	4,1	
Egenkapital / Eiendeler	43,5 %	48,3 %	89,2 %	60,3 %	
Årsresultat / Egenkapital	0,0 %	6,4 %	51,1 %	19,2 %	

Omsetningen i iFokus Holding AS har økt kraftig de siste to årene og spesielt i 2019. Deler av veksten i 2019 skyldes salgsgevinst knyttet til salget av barnehagene til Larvik kommune i juli 2019. Samtidig hadde dette salget en negativ påvirkning på omsetningen i 2019, ved at selskapet kun hadde inntekter fra barnehagedriften i første halvår. Hovedårsaken til resultatfremgangen i 2019 var, ifølge selskapets årsregnskap, gevinsten knyttet til salget av barnehagene. Selskapet forklarer videre at den underliggende inntjenining i konsernet var på linje med resultatet i 2018.

Gevinsten ved salget av iFokus barnehagene har også styrket selskapets balanseregnskap betraktelig, som fremstår som meget solid. Selskapet har ved utgangen av 2019 nedbetalt all gjeld til Husbanken og egenkapitalandelen har steget til 89,2 %, opp fra 48,3 % i 2018. Selskapets likviditet forbedret seg også betraktelig grunnet denne gevinsten, da selskapet ved utgangen av 2019 har nærmere 67 mill kr i bankinnskudd og en likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld) på 8,2. Sistnevnte er den høyeste av samtlige selskaper som Larvik kommune har eierinteresser i.

Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg IKS)

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet er å sikre kommunen en profesjonell og effektiv gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser, herunder fungere som arkivdepot for kommunen.

Larvik kommunes eierandel i IKA Kongsberg er 6,2 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser.

Strategi:

IKA Kongsberg – En kilde til kunnskap

Strategi IKA2025

Selskapet er en synlig og aktuell samfunnsaktør.

Utbyttepolitikk:

Selskapet er ikke kommersielt, og skal ha et 0-resultat.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg), tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	35 753 352	39 245 280	42 884 122	9,3 %	19,9 %
Driftsresultat	7 152 574	2 538 411	1 790 124	-29,5 %	-75,0 %
Årsresultat	6 170 483	94 012	295 110	213,9 %	-95,2 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	165 254 701	181 498 149	178 254 788	-1,8 %	7,9 %
Omløpsmidler	33 282 430	10 925 508	12 905 138	18,1 %	-61,2 %
Sum eiendeler	198 537 131	192 423 657	191 159 926	-0,7 %	-3,7 %
Egenkapital	30 091 950	34 935 634	34 820 380	-0,3 %	15,7 %
Langsiktig gjeld	138 437 994	153 310 157	152 207 018	-0,7 %	9,9 %
Kortsiktig gjeld	30 007 187	4 177 866	4 132 524	-1,1 %	-86,2 %
Sum gjeld	168 445 181	157 488 023	156 339 542	-0,7 %	-7,2 %
Sum egenkapital og gjeld	198 537 131	192 423 657	191 159 923	-0,7 %	-3,7 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	20,0 %	6,5 %	4,2 %	10,2 %	
Årsresultat / Omsetning	17,3 %	0,2 %	0,7 %	6,1 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,1	2,6	3,1	2,3	
Egenkapital / Eiendeler	15,2 %	18,2 %	18,2 %	17,2 %	
Årsresultat / Egenkapital	20,5 %	0,3 %	0,8 %	7,2 %	

IKA Kongsberg IKS har hatt en relativt stabil og god utvikling i omsetningen de siste to årene med en årlig vekst på 9,3 %. Drifts- og årsresultat ble imidlertid redusert i 2018 og 2019 i forhold til 2017, men begge har vært positive i alle år.

Selskapet har en relativt lav egenkapitalandel, som har ligget på 18,2 % de siste to årene. Bakgrunnen for dette er at investeringer i faste eiendommer og anlegg, som utgjør en høy andel av selskapets eiendeler, er finansiert med en tilsvarende høy andel langsiktig lån i Kommunalbanken. Selskapets likviditet ser ut til å være god ved utgangen av 2019, da omløpsmidler overstiger kortsiktig gjeld med god margin (3,1 x) og har vist en positiv trend gjennom 2018 og 2019.

Larvik Arena IKS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Gjennom kommunens eierskap i Larvik Arena IKS skal idretts- og kulturmål bli realisert. Kommunens ambisjon er at arenaen blir et attraktivt og naturlig samlingspunkt for idrett, messer og konserter.

Larvik kommunes eierandel i Larvik Arena IKS er 50 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Selskapet har som formål å forestå/ ivareta utleie av Jotron Arena tilknyttet Thor Heyerdahl Videregående skole i Larvik. Selskapet disponerer Jotron Arena i den tiden den ikke er i bruk som en del av skolens undervisningslokaler. Selskapet kjøper tekniske tjenester, samt renhold og teknisk drift, av skolen. Disse forholdene reguleres i en egen avtale mellom selskapet og skolen.

Driften av selskapet skal være selvfinansierende.

Strategi:

Selskapet utarbeidet ny strategiplan i 2020, godkjent på representantskapsmøte i desember 2020. Ny strategiplan skal gjelde fra 2021 - 2028.

Utbyttepolitikk:

Det utbetales ikke utbytte til eierne.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Larvik Arena IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	2 794 027	2 815 973	3 478 794	23,5 %	24,5 %
Driftsresultat	678 166	422 926	715 199	69,1 %	5,5 %
Årsresultat	708 494	448 952	1 031 114	129,7 %	45,5 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	412 165	1 610 039	1 439 203	-10,6 %	249,2 %
Omløpsmidler	2 718 947	2 184 601	1 844 385	-15,6 %	-32,2 %
Sum eiendeler	3 131 112	3 794 640	3 283 588	-13,5 %	4,9 %
Egenkapital	1 310 803	1 840 436	2 571 268	39,7 %	96,2 %
Langsiktig gjeld	449 761	442 704	469 662	6,1 %	4,4 %
Kortsiktig gjeld	1 370 548	1 511 500	242 658	-83,9 %	-82,3 %
Sum gjeld	1 820 309	1 954 204	712 320	-63,5 %	-60,9 %
Sum egenkapital og gjeld	3 131 112	3 794 640	3 283 588	-13,5 %	4,9 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	24,3 %	15,0 %	20,6 %	19,9 %	
Årsresultat / Omsetning	25,4 %	15,9 %	29,6 %	23,6 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	2,0	1,4	7,6	3,7	
Egenkapital / Eiendeler	41,9 %	48,5 %	78,3 %	56,2 %	
Årsresultat / Egenkapital	54,1 %	24,4 %	40,1 %	39,5 %	

Larvik Arena IKS hadde en kraftig omsetningsvekst på 24,5 % fra 2018 til 2019. Dette var drevet av en tilsvarende vekst i salgs- og utleieinntekter, da refusjoner og overføringer var nærmest uendret fra foregående år. Drifts- og årsresultat økte også gjennom året, som resulterte i at selskapet leverte det beste driftsregnskapet i 2019 de siste tre årene.

Selskapets balanseregnskap fremstår som solid ved utgangen av 2019, med en egenkapitalandel på 78,3 %. Dette var en stor forbedring fra foregående år når denne andelen var 48,5 %. Likviditeten fremstår som svært god, med bankinnskudd på 1,4 mill kr og kortsiktig gjeld redusert til kun ca 0,2 mill kr, samt en svært god likviditetsgrad på 7,6.

Larvik By AS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med Larvik kommunes eierskap i Larvik By AS er å legge til rette for utviklingen av et levende og attraktivt sentrum, i samarbeide med byens næringsliv.

Larvik kommunes eierandel i Larvik By AS er 2,06 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

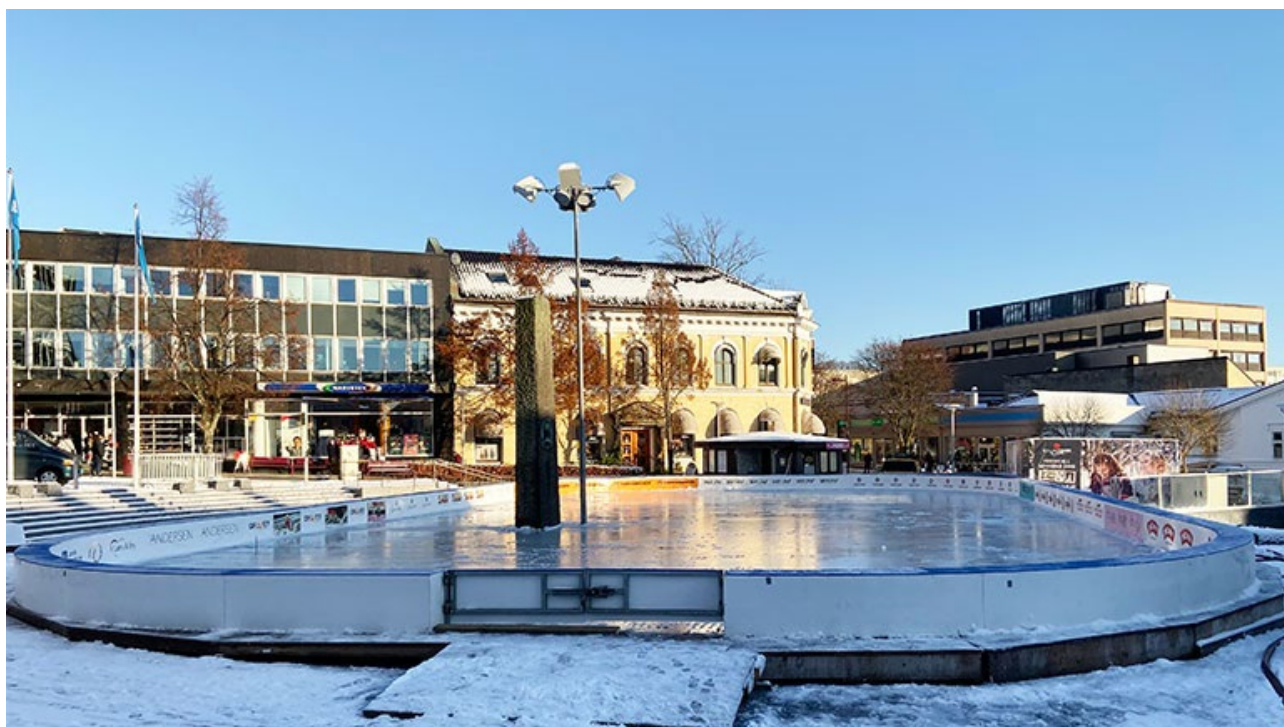
Arbeide for å fremme Larvik sentrum som et levende handelssenter, og å videreutvikle og sikre det unike bymiljøet man i dag har: Videre skal Larvik by AS på fritt grunnlag kunne ivareta kjøp og salg av tjenester vis a vis sine medlemmer.

Strategi:

Selskapet skal være en sentral aktør i en langsiktig positiv utvikling av byen og den naturlige møteplass mellom selskapets medlemmer. Selskapet skal jobbe for å vitalisere sentrum gjennom å produsere tjenester for næringslivet og for å øke Larviks attraktivitet.

Utbyttepolitikk:

Larvik By AS as er en organisasjon som ikke har som formål å tjene penger eller øke verdien på aksjene for sine eiere. Det vil si en non profitt organisasjon. Eventuelt overskudd forblir i organisasjonen og anvendes i sin helhet til formålet som beskrevet ovenfor. Det ble ved oppstart tegnet 145 aksjer pålydende kr 1000 blant medlemmer, gårdeiere og kommune.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Larvik By AS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	2 153 000	1 845 000	1 664 000	-9,8 %	-22,7 %
Driftsresultat	-396 000	-415 000	-5 000	-98,8 %	-98,7 %
Årsresultat	-404 000	-436 000	-20 000	-95,4 %	-95,0 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	155 000	137 000	9 000	-93,4 %	-94,2 %
Omløpsmidler	1 474 000	1 324 000	897 000	-32,3 %	-39,1 %
Sum eiendeler	1 629 000	1 461 000	907 000	-37,9 %	-44,3 %
Egenkapital	-195 000	-630 000	-650 000	3,2 %	233,3 %
Langsiktig gjeld	0	0	0		
Kortsiktig gjeld	1 824 000	2 091 000	1 556 000	-25,6 %	-14,7 %
Sum gjeld	1 824 000	2 091 000	1 557 000	-25,5 %	-14,6 %
Sum egenkapital og gjeld	1 629 000	1 461 000	907 000	-37,9 %	-44,3 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	-18,4 %	-22,5 %	-0,3 %	-13,7 %	
Årsresultat / Omsetning	-18,8 %	-23,6 %	-1,2 %	-14,5 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	0,8	0,6	0,6	0,7	
Egenkapital / Eiendeler	-12,0 %	-43,1 %	-71,7 %	-42,3 %	
Årsresultat / Egenkapital	207,2 %	69,2 %	3,1 %	93,2 %	

Larvik By AS har hatt en negativ utvikling i omsetningen siden 2016 (når den var nesten 2,6 mill kr) og har falt med kr 489 000 (22,7 %) siden 2017. Dette har negativt påvirket selskapets resultater som viser et akkumulert tap de siste tre årene på kr 860 000. Til tross for at omsetningen falt igjen i 2019, så leverte selskapet kun et litet tap på kr 20 000 i 2019, som dermed var det beste årsresultatet for selskapet siden 2015. Reduserte varekostnader ser ut til å ha bidratt til denne forbedringen i 2019.

De årlige tapene, sammen med et tap i 2016 på kr 247 000, har resultert i at selskapets egenkapital ble tapt i 2017 og var negativ med kr 650 000 ved utgangen av 2019. Selskapets likviditet forblir også svært dårlig da omløpsmidlene (kr 897 000) er langt lavere enn den kortsiktige gjelden (kr 1 556 000) de skal betjene. Dette har medført en likviditetsgrad på kun 0,6 i regnskapet for 2019, som er den laveste av samtlige selskaper Larvik kommune har eierinteresser i. Posten Annen kortsiktig gjeld er ikke vurdert nærmere, men mye kan tyde på at selskapet sliter økonomisk og at ytterligere tiltak bør vurderes for å sikre framtidig drift.

Larvik Havn KF

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Larvik kommunes formål med Larvik Havn KF er å sikre en profesjonell og effektiv oppfølging av offentligrettslige oppgaver som Larvik kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven, samt en effektiv, miljømessig og økonomisk drift av den privatrettslige havnevirksomheten. Som offentlig havn, hvor tilrettelegging for næringsliv og sjøbasert transport er blant de viktigste oppgavene, anses rollen som samfunnsutvikler viktigere enn ren bedriftsøkonomisk avkastning.

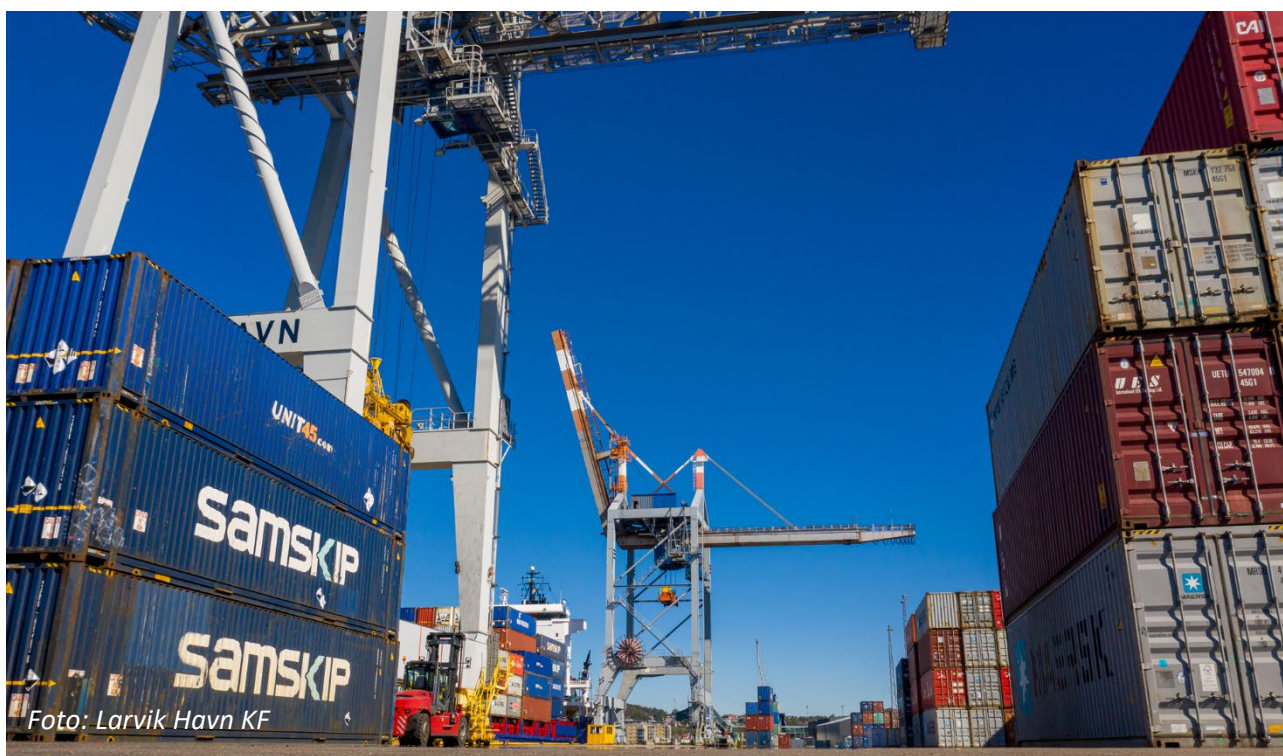
Larvik Havn KF er en del av Larvik kommune (100 % eierskap).

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål: Foretakets formål er av både offentligrettslig og privatrettslig art, og foretaket skal i sin virksomhet holde et saklig skille mellom disse to formål. Larvik Havn KF er Larvik kommunes havnefaglige organ. Foretaket skal ivareta kommunens offentligrettslige oppgaver i medhold av havne- og farvannsloven. Foretaket skal også drive privatrettslig havnevirksomhet, herunder forvalte de kommunale havneanlegg.

Strategi: I henhold til strategiplan.

Utbyttepolitikk: Ifølge havne- og farvannsloven § 32 kan det deles ut verdier fra den kommunale havnevirksomheten dersom det er avsatt tilstrekkelige midler til drift og vedlikehold av havn, samt midler til investeringer som er direkte knyttet til tjenesteyting rettet mot fartøy, gods- og passasjerhåndtering. Som utdeling regnes enhver overføring av verdier som direkte eller indirekte kommer eieren til gode. Uttak av overskudd eller annen utdeling av midler kan bare besluttes av kommunestyret etter forslag fra havnestyret, jf. havne- og farvannsloven § 32 tredje og fjerde ledd.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Larvik Havn KF, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	64 677 843	65 600 806	72 326 256	10,3 %	11,8 %
Driftsresultat	21 093 850	10 648 924	23 866 033	124,1 %	13,1 %
Årsresultat	10 999 771	2 920 523	16 253 807	456,5 %	47,8 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	360 114 672	364 596 715	381 436 801	4,6 %	5,9 %
Omløpsmidler	42 485 324	49 323 862	55 844 354	13,2 %	31,4 %
Sum eiendeler	402 599 996	413 920 577	437 281 154	5,6 %	8,6 %
Egenkapital	158 483 640	161 404 163	177 657 971	10,1 %	12,1 %
Langsiktig gjeld	224 446 406	238 827 964	240 199 223	0,6 %	7,0 %
Kortsiktig gjeld	19 669 950	13 688 450	19 423 959	41,9 %	-1,3 %
Sum gjeld	244 116 356	252 516 414	259 623 182	2,8 %	6,4 %
Sum egenkapital og gjeld	402 599 996	413 920 577	437 281 154	5,6 %	8,6 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	32,6 %	16,2 %	33,0 %	27,3 %	
Årsresultat / Omsetning	17,0 %	4,5 %	22,5 %	14,6 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	2,2	3,6	2,9	2,9	
Egenkapital / Eiendeler	39,4 %	39,0 %	40,6 %	39,7 %	
Årsresultat / Egenkapital	6,9 %	1,8 %	9,1 %	6,0 %	

Larvik Havn KF har hadde en god utvikling i omsetning gjennom perioden. Dette gjelder spesielt for 2019, hvor omsetningen inkluderer salg av eiendommer i Stavern til Larvik kommune på 6,6 mill kr. En betydelig kostnadsnedgang, som må sees i sammenheng med Sika-prosjektet og de bokførte erstatningskostnadene i 2018, bidro også positivt til den store veksten i både drifts- og årsresultat i 2019.

Foretakets egenkapitalandel forbedret seg til 40,6 % i 2019, opp fra 39,0 % foregående år. Likviditetsgraden på den annen side falt noe tilbake, fra 3,6 i 2018 til 2,9 i 2019, da den kortsiktige gjelden økte raskere enn foretakets omløpsmidler. Egenkapitalrentabiliteten (årsresultat / egenkapital) var 9,1 % i 2019 og var den høyeste foretaket har levert de siste tre årene.

Larvik Kulturhus Bølgen KF

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Gjennom Larvik Kulturhus Bølgen KF skal kulturpolitiske mål for Larvik kommune realiseres innenfor scenekunst, kino og andre kulturområder.

Larvik Kulturhus Bølgen KF er en del av Larvik kommune (100 % eierskap).

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

1. Foretakets formål er å drive det kommunale kulturhuset i Larvik som et brukshus for det lokale kulturliv og dermed tilby en kulturell og sosial møteplass for et bredt publikum. Foretaket skal ikke ha erverv som formål og skal ikke gi økonomisk utbytte som kan brukes til andre formål. Eventuelt overskudd skal forbli i virksomheten, forutsatt av hele kommunen går med regnskapsmessig overskudd, jf. kommuneloven.
2. Foretaket skal tilby innbyggerne et mangfold av profesjonelle kulturytringer på nasjonalt og internasjonalt nivå, både innenfor film, dans, musikk, billedkunst og teater.
3. Foretaket skal videre bidra til å utvikle Larvik som reisemål og sikre inntjening ved at saler m.v. kan leies ut til undervisnings-, konferanse- og kongressformål.
4. Foretaket kan engasjere seg i annen virksomhet som kan bidra til et bredere kulturtilbud i Larvik, enten selv, i form av egenproduksjon, eller i samarbeid med andre selskaper.

Strategi:

Visjon

Et ledende kulturhus. For alle for den enkelte. Bølgens programtilbud og virksomhet lever opp til ambisjonene om: BEGEISTRE BEVEGE BERIKE gjennom verdiene RAUSHET GLØD MOT

Hovedmål

Bølgen skal være en arena av høy kvalitet for nasjonale og internasjonale kulturuttrykk samt for lokalt kulturliv innenfor de gitte økonomiske rammer. Huset skal også invitere til kulturelle og sosiale møter for et bredt publikum. Bølgen skal i tillegg tilby gode fasiliteter for arrangementer og konferanser.

Programprofil

Bølgen skal tilby innbyggerne et mangfold av profesjonelle kulturytringer på nasjonalt og internasjonalt nivå, både innenfor film, dans, musikk, billedkunst og teater og annet sceneuttrykk.

Nettverk og samarbeid

Bølgen skal være en naturlig samarbeidspartner for lokale og regionale arrangører. Gjennom samarbeid vil Bølgen bidra til at andre lykkes og til å lykkes selv.

Byutvikling

Bølgen skal bidra til å utvikle Larvik som reisemål og som attraktiv bostedskommune.

Utbyttepolitikk:

Foretaket skal ikke ha erverv som formål og skal ikke gi økonomisk utbytte som kan brukes til andre formål. Eventuelt overskudd skal forbli i virksomheten, forutsatt at hele kommunen går med regnskapsmessig overskudd, jf. kommuneloven.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Larvik kulturhus Bølgen KF, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	34 882 724	36 310 451	42 891 361	18,1 %	23,0 %
Driftsresultat	-6 947 513	-8 450 731	-9 265 079	9,6 %	33,4 %
Årsresultat	456 000	-742 000	-1 349 000	81,8 %	-395,8 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	210 371 485	207 029 525	202 535 957	-2,2 %	-3,7 %
Omløpsmidler	7 803 804	8 321 917	7 700 730	-7,5 %	-1,3 %
Sum eiendeler	218 175 000	215 351 000	210 237 000	-2,4 %	-3,6 %
Egenkapital	205 927 748	200 766 423	194 537 478	-3,1 %	-5,5 %
Langsiktig gjeld	5 861 967	6 705 697	8 138 367	21,4 %	38,8 %
Kortsiktig gjeld	6 385 574	7 879 322	7 560 842	-4,0 %	18,4 %
Sum gjeld	12 247 541	14 585 019	15 699 209	7,6 %	28,2 %
Sum egenkapital og gjeld	218 175 000	215 351 000	210 237 000	-2,4 %	-3,6 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	-19,9 %	-23,3 %	-21,6 %	-21,6 %	
Årsresultat / Omsetning	1,3 %	-2,0 %	-3,1 %	-1,3 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,2	1,1	1,0	1,1	
Egenkapital / Eiendeler	94,4 %	93,2 %	92,5 %	93,4 %	
Årsresultat / Egenkapital	0,2 %	-0,4 %	-0,7 %	-0,3 %	

Foretaket har levert en solid omsetningsvekst gjennom perioden, opp fra i underkant av 35 mill kr i 2017 til nærmere 43 mill kr i 2019. Dette tilsvarer en total vekst på 23,0 %, som må sees i forbindelse med at Sanden Kafe & Bar hadde sitt første hele driftsår i 2019 med Bølgen som eier. Foretakets driftskostnader økte også som en konsekvens, og økte hurtigere enn omsetningen. Driftsresultatet forverret seg dermed ytterligere i 2019, til et tap på nesten 9,3 mill kr og et samlet tap på nesten 24,7 mill kr de siste tre årene. Årsresultatet utviklet seg også i negativ retning gjennom perioden, fra et overskudd på kr 456 000 i 2017 til et underskudd på kr 1 349 000 i 2019. Akkumulert underskudd de siste tre årene beløp seg til kr 1 635 000.

Foretaket har en solid balanse, med en egenkapitalandel på 92,5 % i 2019. Dette var en marginalt lavere andel enn foregående år. Foretaket likviditetsgrad var relativt stabil gjennom perioden, men har blitt redusert noe de siste årene, fra 1,2 i 2017 til 1,0 i 2019. Dette reflekterer en reduksjon i arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld) fra ca 1,4 mill kr i 2017 til ca kun kr 140 000 i 2019. Både likviditetsgraden og arbeidskapitalen vil bli negativt påvirket når driftsresultatet er negativt. Foretaket kan dermed få likviditetsproblemer hvis trenden med negative driftsresultater fortsetter, da det negativt påvirker kontantstrømmen.

START kommunale oppgavefelleskap

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Larvik kommunes formål med eierskapet i START kommunale oppgavefelleskap er å legge til rette for flere nyetableringer av næringsvirksomheter i Larvik og legge til rette for at småbedrifter i endring lykkes i kommunen.

Om Start i Vestfold:

START er etablererveiledningen i Vestfold. Alle som har en forretningsidé kan få gratis veiledning hos en av organisasjonens veiledere.

START skal bistå nyetablerere og de som har tanker om å starte egen bedrift. Organisasjonen har veiledere som hjelper gründere med å planlegge de første skrittene mot egen arbeidsplass. START bistår og gir råd om innhenting av informasjon, for å ruste gründere til å realisere drømmen om å skape egen arbeidsplass.

START har et nettverk fra det private næringslivet og virkemiddelapparatet i Vestfold. Dette nettverket vil sørge for at gründere har gode forutsetninger for å lykkes.

Målet til START er å hjelpe nyetablerere med å skape nye og levedyktige bedrifter, slik at verdiskapingen i Vestfold øker. START er et samarbeid mellom Vestfold-kommunene og fylkeskommunen, hvor de samme aktørene er eiere av START.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2018-2019

Driftsregnskap	2018	2019	Endring 2018-2019
Inntekter	1 657 006	1 574 701	-5,0 %
Driftsutgifter	1 385 635	1 562 995	12,8 %
Nettoresultat	271 371	11 706	-95,7 %
Avsatt til bundne driftsfond	350 567	11 706	
Bruk av bundne driftsfond	-79 195	0	

Tallene i tabellen ovenfor er hentet fra STARTs årsrapporter som er revidert av Vestfold og Telemark revisjon IKS. Oppgavefelleskapet regnskapsfører kun inntekter og utgifter og publiserer dermed ikke et balanseregnskap. Tallene viser at START hadde inntekter, hovedsakelig i form av tilskudd fra stat, fylkeskommune og kommuner, på rundt 1,6 mill kr årlig de to siste årene. I 2019 ble det meste av disse inntektene brukt på den daglige driften og tilhørende prosjekter.

Sør-Øst 110 IKS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet i Sør-Øst 110 IKS er å sikre en effektiv beredskap og god samfunnssikkerhet for befolkningen i Larvik. Gjennom samarbeid med andre kommuner er det et mål å oppnå stordriftsfordeler med et selskap som er organisert, utrustet og dimensjonert i tråd med gjeldende lovverk.

Larvik kommunes eierandel i Sør-Øst 110 IKS er 6,9 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med "Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen" § 4-5, § 4-6, § 4-7 og § 6-3. Sør-Øst 110 IKS skal ivareta samfunnets behov for profesjonell, samordnet og kostnadseffektiv nødalarming ved brann og ulykker, akutt forurensning og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid med brannvesenet og andre nødetater.

Strategi:

Sør-Øst 110 IKS skal:

- sørge for rask og korrekt ressursvarsling.
- yte god innsatsstøtte til brannvesenene og lage fullverdig logg på alle hendelser.
- sørge for samvirke med brannvesenene og andre nødetater.
- være en god og trygg arbeidsplass.
- ha fokus på kompetanseheving.
- ha en kostnadseffektiv drift og alarmtjeneste.

Utbyttepolitikk:

Har ikke utbyttepolitikk.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Sør-Øst 110 IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	37 229 643	43 093 289	64 321 985	49,3 %	72,8 %
Driftsresultat	1 945 399	-2 875 804	1 571 437	-154,6 %	-19,2 %
Årsresultat	2 195 752	-2 659 791	1 996 850	-175,1 %	-9,1 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	2 801 175	977 281	605 788	-38,0 %	-78,4 %
Omløpsmidler	20 862 620	16 712 376	17 991 394	7,7 %	-13,8 %
Sum eiendeler	23 663 795	17 689 657	18 597 182	5,1 %	-21,4 %
Egenkapital	9 584 888	9 352 572	11 349 422	21,4 %	18,4 %
Langsiktig gjeld	0	0	0		
Kortsiktig gjeld	14 078 907	8 337 085	7 247 760	-13,1 %	-48,5 %
Sum gjeld	14 078 907	8 337 085	7 247 760	-13,1 %	-48,5 %
Sum egenkapital og gjeld	23 663 795	17 689 657	18 597 182	5,1 %	-21,4 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	5,2 %	-6,7 %	2,4 %	0,3 %	
Årsresultat / Omsetning	5,9 %	-6,2 %	3,1 %	0,9 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,5	2,0	2,5	2,0	
Egenkapital / Eiendeler	40,5 %	52,9 %	61,0 %	51,5 %	
Årsresultat / Egenkapital	22,9 %	-28,4 %	17,6 %	4,0 %	

Den store økningen i omsetningen i 2019 skyldes i hovedsak utvidelsen av selskapet med Telemarkskommunene fra oktober 2018. Både driftsresultat og årsresultat viste en økning fra 2018, men begge var noe lavere enn i 2017.

Sør-Øst 110 har en solid balanse med ingen langsiktig gjeld og egenkapitalandelen har økt fra 40,5 % i 2017 til 61,0 % i 2019. Likviditetsgraden har også forbedret seg siden 2017, og økt fra 1,5 til 2,5 i 2019.

VESAR AS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med Larvik kommunes eierskap i VESAR AS er å sikre kommunen en effektiv og profesjonell håndtering av husholdningsavfall. Gjennom eierskapet ønsker kommunen i tillegg å bidra i utviklingen av bærekraftig avfallshåndtering, slik at kommunens bærekraftsmål om å bekjempe klimaendringer kan oppnås.

Larvik kommunes eierandel i Vesar AS er 21,6 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Selskapets formål er å ivareta oppgaver innen avfallshåndtering for kommunene i Vestfold. Selskapet skal ha ansvaret for behandling av matavfall og restfraksjoner i husholdningsavfallet fra de kommuner som er aksjeeiere i selskapet. Selskapet kan også påta seg oppgaver for andre kunder enn eierkommunene, kjøpe tjenester tilknyttet driften fra andre, og delta med eierinteresser i andre selskaper, dersom dette finnes hensiktsmessig. Selskapet avgjør i hvilken grad driften skal baseres på bruk av egne anlegg, utstyr og mannskap, gjennom eierinteresser i andre selskaper, eller ved leie- og /eller driftsavtaler med eierkommunene eller andre.

Strategi:

Strategiske mål i perioden 2021 – 2025:

- A. Vesar skal oppnå 70 % materialgjenvinning innen 2025.
- B. Vesar skal bidra til at eierkommunene når sine klima- og miljømål på veien mot lavutslippssamfunnet.
- C. Vesar skal bidra til verdiskapning, arbeidsplasser og grønn konkurransekraft i regionen, spesielt innen bioavfall.

Utbyttepolitikk:

Selskapet drives etter selvkostprinsippet og vil derfor ikke være i posisjon til utbytte.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Vestfold Avfall og Ressurs AS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	142 783 160	154 521 682	175 692 284	13,7 %	23,0 %
Driftsresultat	7 120 485	7 659 186	8 003 629	4,5 %	12,4 %
Årsresultat	1 868 727	2 105 539	1 846 144	-12,3 %	-1,2 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	165 075 728	169 285 000	159 496 000	-5,8 %	-3,4 %
Omløpsmidler	38 971 000	30 219 000	42 256 000	39,8 %	8,4 %
Sum eiendeler	204 046 983	199 503 788	201 752 438	1,1 %	-1,1 %
Egenkapital	3 286 725	5 392 264	5 188 908	-3,8 %	57,9 %
Langsiktig gjeld	162 629 223	164 573 000	155 100 851	-5,8 %	-4,6 %
Kortsiktig gjeld	38 131 000	29 539 000	41 462 241	40,4 %	8,7 %
Sum gjeld	200 760 258	194 111 524	196 563 530	1,3 %	-2,1 %
Sum egenkapital og gjeld	204 046 983	199 503 788	201 752 438	1,1 %	-1,1 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	5,0 %	5,0 %	4,6 %	4,8 %	
Årsresultat / Omsetning	1,3 %	1,4 %	1,1 %	1,2 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,0	1,0	1,0	1,0	
Egenkapital / Eiendeler	1,6 %	2,7 %	2,6 %	2,3 %	
Årsresultat / Egenkapital	56,9 %	39,0 %	35,6 %	43,8 %	

Vesar AS har hatt god vekst i omsetningen siden 2017, med en total vekst på 23,0 %. Driftsresultatet økte noe gjennom perioden. Årsresultat var relativt stabil i alle år, men resultatet for 2019 var noe lavere enn i 2017.

Selskapet har en svært lav egenkapitalandel, som ligger på 2,6 % ved utgangen av 2019. Den lave andelen skyldes at anleggsmidler, som utgjør en stor andel av eiendelene, er finansiert hovedsakelig med langsiktig gjeld. Selskapets likviditetsgrad har ligget stabilt på 1,0 de siste tre årene, som er blant de laveste av selskapene Larvik kommune er eier av.

Vestfold Krematorium IKS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet i Vestfold krematorium IKS er å sikre kommunen et lokalt tilbud til de av kommunens innbyggere som ønsker kremering, og på den måten oppfylle kommunens samfunnsansvar.

Larvik kommunes eierandel i Vestfold Krematorium IKS er 25 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Selskapets formål er å anlegge, eie og drive et krematorium på vegne av deltakerkommunene. Selskapet kan selge tjenester til kommuner utenfor eierkommunene.

Selskapet leverer tjenester knyttet til, og i samsvar med, gravferdslovens bestemmelser om kremasjon og urnegravferd.

Selskapet avgir regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper.

Strategi:

Selskapet har i sin historie, både i planfasen og i driftsfasen, hatt noen underliggende verdier og visjoner i sin virksomhet:

- Vestfold krematorium vil legge til rette for en økning av antall kremasjoner i forhold til kistegravlegging.
- Vestfold krematorium vil legge til rette for en sorgprosess som gjenspeiler menneskeverdet og imøtekomme identitetsbehovet fra ulike religioner og menneskesyn.
- Vestfold krematorium vil bidra til at kremasjon kan være en miljøvennlig gravferdsform.

Utbyttepolitikk:

Ingen.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Vestfold krematorium IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	8 441 969	8 913 630	9 159 710	2,8 %	8,5 %
Driftsresultat	763 452	713 234	923 439	29,5 %	21,0 %
Årsresultat	1 473 201	1 396 815	1 656 167	18,6 %	12,4 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	72 608 874	69 380 090	68 646 910	-1,1 %	-5,5 %
Omløpsmidler	4 125 878	5 857 478	5 828 733	-0,5 %	41,3 %
Sum eiendeler	76 734 752	75 237 568	74 475 643	-1,0 %	-2,9 %
Egenkapital	13 997 613	13 364 799	13 580 257	1,6 %	-3,0 %
Langsiktig gjeld	62 022 862	60 879 201	59 767 062	-1,8 %	-3,6 %
Kortsiktig gjeld	714 278	993 568	1 128 324	13,6 %	58,0 %
Sum gjeld	62 737 140	61 872 769	60 895 386	-1,6 %	-2,9 %
Sum egenkapital og gjeld	76 734 752	75 237 568	74 475 643	-1,0 %	-2,9 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	9,0 %	8,0 %	10,1 %	9,0 %	
Årsresultat / Omsetning	17,5 %	15,7 %	18,1 %	17,1 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	5,8	5,9	5,2	5,6	
Egenkapital / Eiendeler	18,2 %	17,8 %	18,2 %	18,1 %	
Årsresultat / Egenkapital	10,5 %	10,5 %	12,2 %	11,1 %	

Vestfold krematorium IKS har levert en god utvikling i omsetning og resultater siden 2017 med en relativt stabil resultatgrad (årsresultat/omsetning) på mellom 15,7 % og 18,1 %.

Selskapets egenkapitalandel er forholdsvis lav ved utgangen av 2019, da anleggsmidlene er i stor grad finansiert med langsiktig gjeld. Andelen har imidlertid vært stabil de tre siste årene med et gjennomsnitt på 18,1 %. Selskapets likviditet er svært god og forholdsvis stabil, med en likviditetsgrad som er blant de høyeste av samtlige selskaper Larvik kommune er deleier i.

Vestfold og Telemark revisjon IKS (tidligere Telemark kommunerevisjon IKS)

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet i Vestfold og Telemark revisjon IKS er å sikre kommunen en profesjonell og effektiv gjennomføring av revisjonslovens intensjoner og bestemmelser.

Larvik kommunes eierandel i Vestfold og Telemark revisjon IKS, som ble opprettet 1.1.2020, er 7,16 %. Telemark kommunerevisjon IKS, som Larvik kommune tidligere var eier i med en andel på 16,6 %, ble avviklet samme dato. Det er regnskapstallene til Telemark kommunerevisjon som blir kommentert på neste side.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Telemark kommunerevisjon IKS skal utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Telemark kommunerevisjon IKS kan utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. Telemark kommunerevisjon IKS kan utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper. Selskapet har ikke erverv til formål. (Tilsvarende formålet er lagt til grunn for Vestfold og Telemark revisjon IKS)

Strategi:

1. Være et konkurransedyktig revisjonsalternativ.
2. Sørge for at selskapet har økonomisk handlefrihet til å gjennomføre nødvendige strategiske tiltak og til å være en attraktiv arbeidsplass.
3. Sikre kompetente og motiverte medarbeidere og et godt arbeidsmiljø.
4. Legge til rette for effektiv utnyttelse av våre ressurser med vekt på kvalitet gjennom hensiktsmessige arbeidsprosesser og moderne teknologi.

Utbyttepolitikk:

Selskapet har ikke erverv til formål og betaler derfor ikke ut utbytte.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Telemark kommunerevisjon IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	24 505 337	23 999 446	25 681 327	7,0 %	4,8 %
Driftsresultat	1 097 294	-752 304	877 014	-216,6 %	-20,1 %
Årsresultat	1 201 949	-552 598	1 141 364	-306,5 %	-5,0 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	932 052	1 051 179	1 163 248	10,7 %	24,8 %
Omløpsmidler	12 733 575	12 558 545	13 030 354	3,8 %	2,3 %
Sum eiendeler	13 665 627	13 609 724	14 193 602	4,3 %	3,9 %
Egenkapital	10 351 530	9 798 932	10 940 296	11,6 %	5,7 %
Langsiktig gjeld	0	0	0		
Kortsiktig gjeld	3 314 097	3 810 792	3 253 307	-14,6 %	-1,8 %
Sum gjeld	3 314 097	3 810 792	3 253 307	-14,6 %	-1,8 %
Sum egenkapital og gjeld	13 665 627	13 609 724	14 193 602	4,3 %	3,9 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	4,5 %	-3,1 %	3,4 %	1,6 %	
Årsresultat / Omsetning	4,9 %	-2,3 %	4,4 %	2,3 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	3,8	3,3	4,0	3,7	
Egenkapital / Eiendeler	75,7 %	72,0 %	77,1 %	74,9 %	
Årsresultat / Egenkapital	11,6 %	-5,6 %	10,4 %	5,5 %	

Omsetningen til Telemark kommunerevisjon (som ble avviklet 1.1.2020 da alle ansatte og oppdrag ble overført til den nystiftede Vestfold og Telemark revisjon IKS) økte moderat i perioden 2017 til 2019. Selskapet leverte et tap i 2018, men årsresultatet for 2019 var på linje med 2017.

Selskapet har en tilsynelatende solid balanse, med en egenkapitalandel på 77,1 % i 2019. Denne er blant de høyeste av selskapene Larvik kommune har eierinteresser i. Telemark følger regnskapslovens regler for små foretak, som bl.a. innebærer at selskapet ikke balansefører pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene. Dette innebærer at balanseregnskapet fremstår som mer solid enn det i virkeligheten er. Ved utgangen av 2019 var pensjonsforpliktelsen på 56,5 mill kr og pensjonsmidlene på 46,8 mill kr, slik at netto pensjonsforpliktelsen var 9,7 mill kr. Dette innebærer at selskapets egenkapital ville blitt redusert til ca 1,3 mill kr hvis disse postene var balanseført. Styret forklarer at 2019 er første gang den ikke balanseførte pensjonsforpliktelsen har dekning innenfor bokført opptjent egenkapital (jf Årsregnskap og årsberetning 2019 for Telemark kommunerevisjon IKS). Selskapets likviditet er imidlertid langt bedre, med en likviditetsgrad på 4,0 ved utgangen av 2019 som var den høyeste de siste tre årene.

Vestfold, Telemark, Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS IKS) (tidligere Vestfold Interkommunale Kontrollsekretariat - VIKS)

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med Larvik kommunes eierskap i VETAKS IKS er å dekke kommunens behov for en profesjonell sekretariatsløsning i kontrollutvalget. Kontrollutvalgets arbeid er essensielt for å oppnå en velfungerende egenkontroll i kommunen, og sekretariatet er en avgjørende ressurs i dette arbeidet.

Larvik kommunes eierandel i VETAKS IKS er 4,5 %. Larvik kommune har tidligere hatt et interkommunalt samarbeid gjennom Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat («VIKS»). VIKS ble avsluttet 1.1.2020 med inntreden i et nytt selskap som ble opprettet samme dato og hvor Larvik kommune nå er medeier: Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS («VETAKS»). Det er regnskapstallene til VIKS som blir kommentert på neste side.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål:

Sekretariat for kontrollutvalg i eierkommunene.

Strategi:

Levere kvalitet i arbeidet med kontroll av kommunene på vegne av kommunestyret. Bidra til at kontrollutvalget kan fylle sin rolle på en god måte. Være et robust fagmiljø innenfor et snevert område. Sikre og beholde kompetente medarbeiderer. Fortsatt være størst og ledende innenfor selskapets fagområde i landet.

Utbyttepolitikk:

Ingen utbytte, selvkost.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	3 170 455	2 275 232	2 365 606	4,0 %	-25,4 %
Driftsresultat	114 647	-135 761	45 231	-133,3 %	-60,5 %
Årsresultat	123 738	-129 983	55 631	-142,8 %	-55,0 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	1 926 100	2 270 350	2 606 075	14,8 %	35,3 %
Omløpsmidler	1 415 017	1 260 033	1 237 739	-1,8 %	-12,5 %
Sum eiendeler	3 341 117	3 530 383	3 843 814	8,9 %	15,0 %
Egenkapital	221 802	76 339	24 899	-67,4 %	-88,8 %
Langsiktig gjeld	2 455 582	2 807 012	2 922 140	4,1 %	19,0 %
Kortsiktig gjeld	663 732	647 032	896 775	38,6 %	35,1 %
Sum gjeld	3 119 315	3 454 044	3 818 915	10,6 %	22,4 %
Sum egenkapital og gjeld	3 341 117	3 530 383	3 843 814	8,9 %	15,0 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	3,6 %	-6,0 %	1,9 %	-0,1 %	
Årsresultat / Omsetning	3,9 %	-5,7 %	2,4 %	0,2 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	2,1	1,9	1,4	1,8	
Egenkapital / Eiendeler	6,6 %	2,2 %	0,6 %	3,1 %	
Årsresultat / Egenkapital	55,8 %	-170,3 %	223,4 %	36,3 %	

VIKS (som da ble avsluttet 1.1.2020 og videreført som en del av VETAKS fra samme dato) hadde en nedadgående trend i både omsetningen og resultater fra 2017 til 2019. Samlet hadde selskapet et årsresultat på kr 49 386 de siste tre årene.

Selskapet hadde en svært lav egenkapital på kun kr 24 899 ved utgangen av 2019, som utgjorde kun 0,6 % av eiendelene. Dette var blant de laveste av alle selskapene Larvik kommune har eierinteresser i. Den lave egenkapitalandelen kan forklares med en negativ utvikling i netto pensjonsforpliktelser, som økte med kr 107 071 i 2019. Selskapets likviditet var derimot bedre da likviditetsgraden var 1,4 i 2019.

Vestfoldmuseene IKS

Larvik kommunes formål med eierskapet:

Formålet med eierskapet i Vestfoldmuseene IKS er å gi innbyggere, næringsliv og besøkende gode opplevelser, økt kunnskap og bedre forståelse for verdien av Larvik kommunes rike kulturarv.

Larvik kommunes eierandel i Vestfoldmuseene er 16 %.

Virksomhetens formål, strategi og utbyttepolitikk:

Formål: Vestfoldmuseene IKS skal drive og videreutvikle museum og arkiv i selskapet ved å:

- Forvalte samlinger, kunst- og kulturhistoriske gjenstander, arkiv og immateriell kulturarv.
- Drive aktiv samlingsutvikling.
- Dokumentere, forske i, og formidle lokal, regional, nasjonal og internasjonal kunst, kulturarv og kulturhistorie.
- Være en tydelig samfunnsaktør.
- Utføre eksterne oppdrag innenfor arkiv og kulturhistorie.
- Følge ICOMs og ICAs etiske regelverk

Alle enhetene til deltakerkommunene skal videreføres som en del av selskapet. I selskapets budsjetter og planer skal aktivitetene for hver enkelt enhet klart fremgå.

Selskapet skal ikke eie samlinger, bygninger el., men disponere disse iht. samarbeidsavtaler mellom eierne av disse og selskapet.

Strategi: Målbildet 2024

- Utvikler samlingene, bevarer og gjør dem digitalt tilgjengelige
- Formidler kunnskap, skaper opplevelser og møter publikum på ulike arenaer
- Forsker og utvikler ny kunnskap i egen regi og i samarbeid med andre
- Bidrar til et bedre samfunn gjennom bærekraft, mangfold og dialog
- Være en attraktiv arbeidsplass som arbeider effektivt med måloppnåelse

Under hvert av målene ligger delmål

Utbyttepolitikk: Ikke relevant.

Kommentarer til regnskapstallene for perioden 2017-2019

Vestfoldmuseene IKS, tall i hele kr

Driftsregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Omsetning	91 320 390	95 060 085	98 987 825	4,1 %	8,4 %
Driftsresultat	10 445 918	-5 833 390	363 364	-106,2 %	-96,5 %
Årsresultat	11 493 377	-4 336 882	2 301 433	-153,1 %	-80,0 %
Balanseregnskap	2017	2018	2019	Endring 2018-2019	Endring 2017-2019
Anleggsmidler	35 246 544	49 190 372	61 196 652	24,4 %	73,6 %
Omløpsmidler	49 271 319	39 551 799	33 042 129	-16,5 %	-32,9 %
Sum eiendeler	84 517 863	88 742 171	94 238 781	6,2 %	11,5 %
Egenkapital	34 756 251	33 203 582	34 067 224	2,6 %	-2,0 %
Langsiktig gjeld	37 152 061	42 366 204	47 022 802	11,0 %	26,6 %
Kortsiktig gjeld	12 609 551	13 172 386	13 148 754	-0,2 %	4,3 %
Sum gjeld	49 761 612	55 538 590	60 171 556	8,3 %	20,9 %
Sum egenkapital og gjeld	84 517 863	88 742 172	94 238 781	6,2 %	11,5 %
Nøkkeltall	2017	2018	2019	Gj.sn.	
Driftsresultat / Omsetning	11,4 %	-6,1 %	0,4 %	1,9 %	
Årsresultat / Omsetning	12,6 %	-4,6 %	2,3 %	3,4 %	
Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	3,9	3,0	2,5	3,1	
Egenkapital / Eiendeler	41,1 %	37,4 %	36,1 %	38,2 %	
Årsresultat / Egenkapital	33,1 %	-13,1 %	6,8 %	8,9 %	

Vestfoldmuseene IKS har, som mange av selskapene Larvik kommune eier, også hatt en vekst i omsetningen siden 2017. Et negativt resultat på over 4,3 mill kr i 2018 ble snudd til et positivt resultat på 2,3 mill kr i 2019. Selskapet genererte et positivt årsresultat på totalt ca 9,5 mill kr over de siste tre årene, dvs selskapet brukte totalt 9,5 mill kr mindre enn de hadde i inntekter.

Selskapets balanse var relativt solid ved årsslutt 2019, med en egenkapitalandel på 36,1 % og en likviditetsgrad på 2,5. Begge disse var på linje med gjennomsnittet for selskapene Larvik kommune eier. Trenden har vært nedadgående for begge disse nøkkeltallene de sist to årene.